

# OLAV

Olav Müller SSCC., s. 3

## New Age – tidsmessig svar på religiøs sulteforing?

Intervju med amerikansk erkebiskop, s. 12

## Snakk med pasienten før De skriver resepten

Svein Åtland, s. 10

## Pavens taler og prekener

Pater Joao de Lima, s. 16

## Hørte du hva han sa?

Utkast til verdenskatekisme, s. 19

## Stryk – eller utsatt prøve?

Blikk på tiden, s. 24

## Byråkrati og sunn fornuft

# ST. OLAV

## *Den Hellige Ånd - noe for vår tid?*

Den kommer nok i år også! Den lille spalten i noen av våre aviser som forteller at folk flest - de fem på gaten, De vet - gleder seg til pinse og en ekstra fridag, men at de færreste har peiling på hvorfor vi unner oss en pust i bakken ved disse tider. De to andre høytidene, julen og påsken, er greie: De fleste vet i hvert fall at julen har noe med Jesus og krybbe og stall å gjøre, og at påsken, ja, var det ikke noe med et kors og slikt?

Men ved pinsen melder man pass. Den Hellige Ånd, sier De, nei, ham kjenner jeg ikke til. Hvem er det da? "Ånden," sier biskop Basileos i en preken en gang på 300-tallet, "opplyser hvert menneske og gir kunnskap om Gud. Han skjenker profetene inspirasjon, og lovgiveren visdom. Han tar en toller og gjør ham til en evangelist. Han kommer til en fisker og forvandler ham til en guddommelig lærer. Finner han en angrende synder, gjør han ham til hedningenes apostel. Ved Ånden blir de svake sterke, de fattige rike og de uvitende mer lærde enn de lærde. Ånden er alle steder uten å rommes noe sted. Han bor i hver enkelt og er samtidig helt og fullt hos Faderen. La oss be om han må være hos oss og aldri forlate oss." Ikke rart at en lærer som kan si så vektige ting så enkelt, fikk tilnavnet "den store"

av en ettertid som også kåret ham til helgen.

Også vår tid har folk som kan tale fortåelig om slikt som ikke er så lett å gripe. Jesuitten Karl Rahner, rådgiver under Det 2. Vatikankonsil og en av etterkrigstidens kanskje best kjente katolske teologer - om ikke alltid kjent for å være like lettfattelig! - har noen klare og enkle ord som synes skrevet som en direkte fortsettelse av den gode biskop Basileos' tanker, og som går rett inn i vår tid: "Herre, gi oss den Åndens gave som skjelner mellom de mange ånder som trenger seg på oss. Når vi lengter etter deg, etter stillhetens Ånd, etter fredens og klarhetens Ånd - la oss da erkjenne at det er *din* Ånd vi søker. Bannlys fra våre hjerter åndelig mørke og forvirring, håpløshet og lunkenhet. Herre, vi vet at også i mismot, åndelig tørke og sjelelig avmakt skal og må vi være deg tro. Derfor våger vi å be om trøstens og kraftens Ånd, Ånden som gir vekst i tro, håp og kjærlighet, Ånden som tjener med glede."

Hvis de bare har tilnærme-svis rett, de to teologer, så er det på høy tid at både verden og vi feirer pinse. For med en slik ånd i verden . . .

UKJ



Olav Müller SSCC:

# New Age - tidsmessig svar på religiøs sulteforing?

3

I ukebladene vrir det av beretninger om alternativ medisin, astralreiser, opplevelser fra det hinsidige liv, healing, spiritisme, okkultisme, horoskop, parapsykologi i alle former - kort sagt, det vrir det av New Age. Er det et fenomen som bør tas på alvor? Også fra kristent hold?

Ja - men med visse forbehold, mener *pater Olav Müller* som har sett nærmere på fenomenet. Den "folkelig vulgære New Age" som er "ren og lukrativ spekulasjon i godtfolks sensasjonslyst eller sulteforede religiøse behov", kan vi trygt ta avstand fra, men "den seriøse, ideologiske New Age skal vi våge en dialog med", for en slik dialog "kan virke inspirerende for den kristne teologi".

I denne første av to artikler - opprinnelig et foredrag holdt i Katolsk Forum i Bodø i februar i år - trekker forfatteren opp hovedlinjene i det "de seriøse teoretikere forstår ved New Age". Neste artikkel tar for seg dialogen.

## 1. New Age som en folkelig bevegelse

Det er en nærmest uoverkommelig oppgave å gi en klar begrepsmessig analyse av hva New Age (ny tidsalder) står for. På det erfaringsmessige plan forholder deg seg motsatt. Daglig møter Kari og Ola Nordmann fenomener som har sitt utspring i eller relaterer til New Age. I ukebladene vrir det av beretninger om alternativ medisin, astralreiser, opplevelser fra tidligere liv (reinkarnasjon), healing, spiritisme, okkultisme, astrologenes horoskop, parapsykologi i alle former. Ukebladene - dagsavisene diler etter - vet hva som er salgbart stoff. Vi finner i dag hos menigmann en enorm interesse for "det overnatu-

lige", utenomsanselige. Helsekostbutikker har en rivende omsetning. Her finner den interesserte varehyller fulle av naturmedisiner. I et hjørne står en reol med litteratur om Meister Eckharts mystikk, meditasjonsteknikker, selvutvikling, psykoteknikk, livsenergi, sjamanisme, druisme, stemmer fra det hinsidige, Nostradamus' spådommer, tenk positivt, elsk deg selv. Om utvalget er lite, eller i beste fall (?) mangler i en helsekostbutikk, er tilbudet desto større lenger ned i gaten hvor New Age-butikken ligger - lett gjenkjennelig på bevegelses symboler som regnbuen, triangelet, det gamle kinesiske Yin Yang-symbolet.

Mye av den New Age-litteratur

som blir tilbudt i presse, bokhandler eller pr.postordre, er ren lukrativ spekulasjon i godtfolks sensasjonslyst eller sulteforede religiøse behov. Men ikke alltid er det like lett å skille klinten fra hveten. Uten tvil kan vi tale om en folkelig vulgær New Age. Den må vi ta avstand fra. Under New Age-bevegelsens vidtfavnende paraply finner vi også seriøse teoretikere, som trekker opp hovedlinjene i det de forstår under "Den Nye Tidsalder". Feilen ved mye av den kritikken som rettes mot New Age fra kristent hold, er at den slår den vulgære form for New Age i hartkorn med den seriøse. Det er tross alt mer enn en gradforskjell mellom satansdyrkelse på Vestlandet og Fritjof Capras bok "Fysikkens Tao".

## 2. New Age som ideologi

Den seriøse, ideologiske New Age skal vi våge en dialog med, som Jan Inge Sørbø i sin bok "Svar til en sjaman", eller som jesuittpatrene Medard Kehl og Josef Sudbrack i en rekke bøker og artikler. En ensidig fordømmelse er å kaste ut barnet med barnevannet. Det finnes tanker og holdninger innen denne bevegelsen som har kristen opprinnelse, selv om de senere har fått en ensidig ideologisk vri i regi av New Ages målsetninger. Dessuten har vi felles merkesaker som freds- og miljøarbeid. En dialog kan virke inspirerende på den kristne teologi. La oss ikke så lett glemme at oldkirkens møte med gnostisismen - som New Age har hentet så mye tankegods fra - ga støtet til dyp teologisk tenkning. Kirkefedrene Klemens Alexandrinus og Ireneus av



## Den katolske kirke i Romania

Etter omveltningene i Romania har situasjonen endret seg til det mer normale også for den katolske kirke. Paven har nå foretatt 12 bispeutnevnelser og dermed fått besatt de bispe-embeder som hittil har vært ubesatt. Uten innsigelser fra de statlige myndigheter har de rumenske biskoper innbudt paven til å besøke landet.

Den forfulgte rumenske kirke er nå bygget opp igjen som for 40 år siden.

Pavestolen venter på at bestemmelser (som fremdeles er gjeldende) om oppløsning av ordenssamfunn og konfiskasjon av deres eiendommer blir opphevet snarest mulig.

Romania har ca. halvannen million romersk-katolske troende (av latinsk ritus), derav 1,2 millioner ungarskspråklige og ca. 300.000 rumenskspråklige. Antall gresk-katolsk troende (av bysantinsk ritus) er vanskelig å bedømme. KIPA/Katolsk Orientering

## Religiøst oppbrudd i Sovjet

Tadeusz Kondrusiewicz, apostolisk administrator i Minsk, mener det finner sted et religiøst oppbrudd i Sovjetunionen i kjølvannet av de politiske omveltningene. Det er økende oppslutning om liturgien og det sakramentale liv, og religiøse ungdomsbevegelser våkner til live, sa Kondrusiewicz under et besøk i München nylig. RM

4

Lyon kristnet mange gnostiske tanker. Ville det være utopisk å håpe at senere åndsfrøder av teologen, paleontologen og mystikeren Teilhard de Chardin vil make å "døpe" den seriøse utgave av New Age?



Vi finner i dag hos menigmann en enorm interesse for «det overnaturlige» – også Nostradamus' spådommer trekkes frem av mørket.

Like galt som forkastelse av alt New Age står for, er en altfor hjertelig og kritikkløs omfavning av dens tanker. Det vil lett føre til en synkretisme (religionsblanding) ingen er tjent med. Helge Hognestads siste bok "Morgendemring, en ny spiritualitet" er et fullgodt bevis på det. Medmenneskelig varme? Uten tvil! Men han har skiftet leir og står ikke mer på kristen grunn.

Det er filosofiske og religiøse tanker innen New Age som på flere punkter skiller den radikalt fra den kristne tro. Det må vi alltid ha for øye når vi våger en dialog med den.

## En ny bevissthet

Sjefsteoretikerne innen New Age er Stanislav Grof, Fritjof Capra og Marilyn Ferguson. Deres tanker går i store trekk ut på at en NY BEVISSTHET vokser frem i menneskeheten. Den blir sterkest praktisert og propagandert innenfor bevegelser for økologi, fred, feminisme, selverfaring, transpersonal psykologi. Marilyn Ferguson taler om en "mild sammensvergelse" av personer, som ved sin nye bevissthet fører menneskene ut av modernismen, som har bragt oss på avgrunnens rann, inn i en ny og bedre tidsalder. De som er fylt med den nye bevissthet, har dannet et "nettverk" av likesinnede. De utgjør en førerløs bevegelse uten lover og manifeste.

## A. Astrologisk påvirkning

Den nye bevissthet, som nå vokser seg stadig sterkere, er ikke fremprovosert av geniale tenkere. Den skyldes ifølge New Age en evolusjon i kosmos, forstått i astrologiske termer. Vi befinner oss for øyeblikket i "Vendepunktet" (F. Capra) mellom Fiskens og Vannmannens tidsalder. Forandringer i kosmos virker inn på den menneskelige bevissthet. Fiskens tidsalder av preget av strid, splid, et mekanisk og dualistisk natursyn, en intolerant og fordømmende kristendom. I Vannmannens tidsalder - som vi nå er på vei inn i - vil vår bevissthet bli mer åndelig, inkluderende, medmenneskelig, få et helhetlig (holistisk) syn på tilværelsen. I regnbuens tegn vil den nye bevissthet bygge bro over de illusoriske motsetninger mellom makro-

kosmos og mikrokosmos, mellom sjel og legeme, ånd og materie, Gud og verden. Den menneskelige bevissthetsendring vil foregå stille og fredelig. Den vil ikke tvinge seg frem ved opphetede diskusjoner. Den vil gjøre sitt inntog like lavrøstet og uavvendelig som planetenes sykliske bevegelse i verdensrommet. Det er ikke det genialt tenkende menneske som tar initiativet til den forandrede virkelighetforståelse (paradigmeveksel). Det er evolusjonen i makrokosmos som virker inn på bevisstheten i vårt mikrokosmos. Men menneskelig frihet er ikke helt sjaltet ut. Vi kan velge om vi vil stige inn i utviklingens vogn og gå inn i Vannmannens bevisstgjorte verden, eller om vi vil stritte imot det uavvendelige og gå til grunne sammen med den gamle tidsalder.

## B. Fremtidsoptimisme

Den nye bevissthet - unnfanget allerede nå i den gryende begynnelsen av Vannmannens tidsalder - vil tross all postmoderne skepsis og undergangsstemning bringe oss redning. Globale katastrofer og personlige identitetskriser blir overvunnet. "Den milde sammensvergelse" sår allerede nå de bevissthetskorn som vil vokse opp i den nye tidsalder og bringe menneskeheten frelse. Slik forstått mener bevegelsen at den vil avløse og erstatte den kristne eskatologi med dens håp om en ny himmel og en ny jord.

## C. Bevissthet om universal enhet.

Det viktigste kjennetegn til den nye bevissthet - som vil bringe verden frelse - er dens forståelse av all



## Kampen mot mafiaen

*En italiensk parlamentariker-kommisjon, som arbeider mot mafiaen i det sørlige Italia, har lovet støtte til prester og biskoper. I senere tid er en bispebolig og to prestegårder blitt ødelagt av maskingevær-ild. Det hører også med i bildet at mafiaen truer med døden dersom presteskapet ikke betaler «beskyttelsespenger» til kriminelle grupper i mafiaen.*

Catholic Herald

*St. Georgs-katedralen i Ukraina Med 130 mot 6 stemmer har bystyret i Lvov i Ukraina vedtatt at St. Georgs-katedralen og bygningene omkring skal leveres til de ukrainske katolske myndigheter. Kirkebyggene ble konfiskert av Stalin i 1946. Metropolitten Volodymyr, som ble arrestert i 1947, og tilbragte 10 år i fengsel, skal nå ta sete i Lvov.*

Catholic Herald

*Ny apostolisk nuntius til Moskva Den hellige stol har utnevnt erkebiskop Francesco Colasuonno til pavelig nuntius i Moskva. Det blir den første pavelige ambassadør etter oktoberrevolusjonen i 1917. I Vatikan kretser i Roma regnes nå mgr. Colasuonno som mulig etterfølger av Vatikanets «utenriksminister», kardinal Agostino Casaroli, når denne trer tilbake innen tre år.*

Catholic Herald

værens enhet og helhet. Alt er ett: Gud og verden, ånd og materie, menneske og naturen, kropp og sjel, jeg og du. Ja, i det hele tatt - alt som eksisterer, danner en stor åndsbesjelet enhet og helhet. Alle ting er knyttet sammen og infiltrerer hverandre. Bevisstheten om denne integrerte enhet og helhet og en livsstil i samsvar med denne erkjennelse bygger veien til frelse. Allerede nå er det mange som vandrer på denne vei innen medisinen, psykologien og biologien. Den opprivende dualismen som kjenner tegner Fiskens tidsalder, og knyttes til navn som Descartes og Newton, går mot sin slutt. Fortsatt blir det øvet en til dels sterk motstand mot den nye bevissthet - særlig innen etablerte kretser i industrien, samfunnet, politikken, vitenskapen, kirken. Men all bakstreversk motstand er på vikende front. For den nye bevissthet i Vannmannens tegn lar seg ikke stoppe. Dens fremmarsj er uavvendelig. Menneskeheten har i forhistorisk og historisk tid gjennomlevet en rekke bevissthetsperioder. Den integrale bevissthet som nå er i fremvekst, bryter ikke radikalt med tidligere bevissthetstrinn. Det dreier seg mer om kontinuitet enn brudd. Det positive i tidligere epoker blir tatt opp i den integrale bevissthet, mens negativt slagg renses ut. Det nye mennesket vil leve i nuet - ikke i fortid eller fremtid. Livet her og nå vil absorbere all oppmerksomhet. Den distraherende hukommelse rettet mot fortiden og den like negative bekymring for fremtiden vil bli avleggs og forsvinne. Bevisstheten vil kun fokusere på det nærværende nuet. Den-

ne nye tidløse bevissthet vil åpne seg for det guddommelige i all væren - i naturen og mennesket selv.

### D. Bevissthetstransformasjon

Overgangen fra Fiskens mentale til Vannmannens integrale bevissthet blir innen New Age betegnet med trylleordet "transformasjon". M. Ferguson skildrer denne overgangen som en vei i fire etapper. Først skjer *påstigningen*. Det melder seg en nagende tvil hos det søkende menneske om det nåværende verdensbildet er riktig. Tvilen egger til *forskning*. Man eksperimenterer med visse psykoteknikker og meditasjonsformer - særlig Zen og Yoga - uten å få klarhet. En *integrering* av tidligere og nye erfaringer finner sted. På denne tredje etappe får den søkende intuitive bevissthetsopplevelser av tingenes universale enhet og helhet. Som eksempel gjengir hun en "plataopplevelse" som fysikeren Fritjof Capra hadde: Det var en ettermiddag om sommeren. Han satt ved stranden og betraktet bølgens rytmiske bevegelse. Så med ett opplevde han sine omgivelser som en rytmisk dans. Han "så" hvordan kaskader av energier fløt ut av verdensrommet, hvordan små deler oppstod og gikk til grunne. Han "så" hvordan elementenes atomer og de i hans egen kropp tok del i energiens kosmiske dans. Intuisjonens øyeblikkssyn stemte overens med de fysiske og filosofiske slutninger han ved intens forskning hadde arbeidet seg frem til. Siste etappe er den "milde sammensvergelse". Den "opplyste" slår seg sammen med andre mennesker på

samme bevissthetsnivå i den hensikt å være behjelpelig med hele samfunnets transformasjon. Når personer i en slik gruppe deler bevissthet med hverandre, kan de sammen stige opp til et enda høyere bevissthetsnivå.

I en slik gruppe hersker det "taoistiske førerprinsipp", som går ut på at de blir toneangivende som best kan hjelpe de andre med å oppdage "guruen" i dem selv. Slik faller behovet for ytre guruer og mestre bort. Enhver blir opplyst direkte uten formidling av andre opplyste. Et mangfold av slike grupper danner et verdensomspennende, uorganisert "nettverk" uten sentral styring. Hver gruppe skal på sitt hjemsted påvirke politikk, samfunn, psykologi, medisin, industri osv. med den nye bevissthet. Transformasjonens motto lyder: "Tenk globalt, handle lokalt!"

### 4. New Age's røtter

New Age-tilhengere legger ikke skjul på at bevegelsen har røtter i eldre og yngre filosofiske og religiøse strømninger. Dette lyder i første instans noe paradoksalt. For hvor blir det så av det nye som propaganderes? Vi får vel litt velment forstå New Age dit hen at enkeltmennesker og lokale grupperinger i tidligere tider har antisipert den bevissthet som nå vokser frem globalt. Jeg skal i det følgende og - på grunn av emnets mangfold - kun i korte trekk redegjøre for de filosofiske, religiøse og naturvitenskapelige tanker som har influert New Age.



Det nye Moskva: Kirken en sentral faktor

«Ingen oppsøker gamle dagers ateistmuesum, den ateistiske undervisning i skolen forsvinner, det synges salmer titt og ofte. Det er ikke lenger noen 'skam' å folde hendene i bønn, det er ikke lenger forbudt å tilbe Jesus Kristus!»

Det er Kjell Bækkelund som skriver dette i en artikkel om «Det nye

Moskva», der kirken, iflg. Bækkelund, «igjen er en helt sentral faktor: Den religiøse virksomhet bare øker og øker, religiøse tidsskrifter og bøker av ulik karakter ser dagens lys. Bibelens budskap har igjen taket på det russiske menneske, slik det hadde i gamle dager...

Kirken blir igjen brukt til maksimal kunstnerisk utfoldelse. Det rike russiske

musikkliv tar nå for alvor i bruk kirken. Igjen oppstår de mange kirkekor, som anskueliggjør for alt folket at Kirken er et gammel hus...

Dagens musikere knyttes an til aktivitet i kirken. Borte er lovprisning av femårsplanene. Nå er det kirkene som er det nye forum for den musikalske utfoldelse i Sovjetunionen.»

Fra Arbeiderbladet

## 5. En reaksjon på nåtidens krise

Som en ren årsak til den bevissthetsforandring som nå er i gang, nevner alle New Agere vår tids krise. Fritjof Capra skriver i begynnelsen av sin bok «Vendepunktet»: «I begynnelsen av de to siste ti-år av vårt århundre befinner vi oss i en verdensomspennende krisetilstand. Krisen er kompleks og berører alle sider ved vårt liv, vår helse og vårt levebrød, kvaliteten av vårt miljø og sosiale liv, vår økonomi, teknologi og politikk. Det er en krise med intellektuelle, moralske og åndelige dimensjoner; en krise som i sitt omfang og sin skjebnesvangre karakter er enestående i hele vår kjente historie. For første gang må vi se i øynene en faktisk fare for utryddelse av den menneskelige rase og av alt liv på vår planet.»

Som kjennetegn på denne krise nevner han fenomener som kapprustning, kjernekraftverk, u-landene som stadig blir fattigere, miljøforurensning, forgiftning av matvarer, sivilisasjonssykdommer som hjerteinfarkt, kreft, depresjon, schizofreni. Capra ser en sammenheng i alle disse fenomener. De har sin årsak i en kulturkrise, som igjen kan føres tilbake til Vestens virkelighetsforståelse. Den moderne bevissthet har rendyrket det kjølige, analyserende intellekt. Vi betrakter naturen som et objekt vi kan eksperimentere med og utbytte til egen kortsiktig fordel. Universet blir forstått som et dødt, mekanisk system bestående av elementære deler. Vår tids ideologi er teknologisk utvikling og ubegrenset materiell vekst. Hvis ikke denne tankemodell blir erstattet med en ny hvor

tilværelsens enhet og helhet blir betonet - vil vår kultur, ja, hele menneskeheten gå til grunne. Capra er imidlertid optimist og tror på en slik paradigmeveksel.

## B. Kinesisk visdom

New Age har hentet impulser fra kinesisk visdom - særlig taoismen med sin lære om Yin og Yang. Virkelighetens innerste vesen - som blir kalt Tao - befinner seg i en flytende syklisk forandring. Alt som skjer i Kosmos, tar del i denne sykliske prosess. Nå dreier det seg ikke her om en blind og tilfeldig bevegelse. Den sykliske utvikling blir fanget inn og «regulert» av de to motsatte krefter Yin og Yang. Det er disse to poler som setter grenser for syklisk forandring. Når Yang har nådd sitt klimaks, trekker den seg tilbake til fordel for Yin. Når Yin har nådd sitt klimaks, trekker den seg tilbake til fordel for Yang. Yin svarer til alt som er sammenfattende, mottagende, konservativt. Yang impliserer alt som er ekspansivt, aggressivt, utfordrende.

New Age anvender nå denne filosofi på den nær forestående paradigmeveksel: Den moderne kultur har til overmål vært behersket av den aktive og aggressive Yang. I Vannmannens tidsalder vil den bli avløst av Yin med sine bevarende, intuitive, samarbeidsvillige, naturrelaterte verdier. Det må her - som i de tidligere nevnte astrologiske betraktninger i New Age-regi - fremheves at overgangen fra Yang til Yin ikke vil skje på forstandsmessige premisser. Den vil heller ikke ha sitt utspring i vår men-

neskelige frihet. Den vil dypest bero på en naturlig og uavvendelig dynamikk i universet.

## C. Naturvitenskap

En tredje påvirkning av verdensbildet til New Age kommer fra naturvitenskapen. Innen kjernefysikken og biologien opererer man med begrepet «systemteori». Den sentrale tanke i denne teorien er «den integrerte helhet». Stadig flere naturvitenskapsmenn oppgir det kartesianske synet på de anorganiske og organiske ting som livløse maskiner, hvor helheten bare kan forklares ut fra delenes beskaffenheter. Hvert molekyl, hver celle, hvert levende vesen, hver populasjon utgjør et eget system, som i en viss utstrekning kan forklares ut fra sine deler, men ikke helt og holdent. For helheten i et sammensatt system har egenskaper som ikke kan reduseres til delene. Hvert system er på en måte autonomt (selvstendig). I denne sammenheng taler man om systemenes «selvorganisasjon». Et slikt selvorganisert system kan ved et samspill av elementer innenfra og utenfra transcendere seg selv og bli noe nytt. Slik forklarer man evolusjonen: overgangen fra en form til en annen hos levende vesener. Systemteorien skal ha vunnet mange tilhengere. Når New Age trykker den til sitt bryst, gjør den seg samtidig skyldig i en svært så diskutabel generalisering. New Age-tilhengere nøyer seg ikke med å godta systemteorien der den er relevant og har funnet manges anerkjennelse. De lager en verdensanskuelse av systemteorien. De



## Ny bispesynode i høst

*Johannes Paul II har sendt et brev om bispesynoden som skal begynne i Roma 30. september. I brevet ber paven om presteskapets støtte. Synoden vil få som oppgave å studere og granske presteskapets rolle innenfor kirken, og drøfte spørsmål om presteutdannelsen.*

Catholic Herald.

En felles oppgave for kirke og teater  
*«Eg trur kyrkje og teater i vår tid kunne gi nytt grunnlag for å skape menneskeverd,» sa teatersjef Svein Erik Brodal i en radio-samtale nylig. «Eg opplever mangelen på respekt for det enkelte menneske som det største problemet i det norske samfunnet i dag.*

*Det er ein tragedie å lese om alle drapa, sjølvorda, — og alle dei eldre som er nøyde til å greie seg sjølv. I eit slikt samfunn har kyrkje og teater ei stor oppgave: å gjenreise respekten for det enkelte menneske.»*

Fra «Noa's ark», P1

7

anvender den på alle områder av virkeligheten. Også psykologien og samfunnsvitenskapen, ja, hele Kosmos skal angivelig stå under innflytelse av systemenes selvorganisering og selvtranscendens. Dermed blir alle forskjeller mellom de enkelte værensplan utradert - mellom dyr og menneske, ånd og materie, sjel og legeme, Gud og Kosmos. Slik forstått blir hele jorden en levende organisme, et planetarisk vesen, som i sin tur er forenet med den kosmiske ånd, som besjeler hele universet. Den kosmiske ånd blir forstått som noe guddommelig. Troen på en personlig gud, som skaper himmel og jord, er fremmed for New Age. Gud er det endelige resultatet av all den selvorganisering og selvtranscendens som finner sted i universet.

## D. Transpersonal psykologi

En fjerde retning som har inspirert New Age, finner vi innen psykologien, nærmere bestemt den "transpersonale psykologien". New Age-bevegelsen tar avstand fra den klassiske skolemedisin, som - etter deres mening - betrakter mennesket som en maskin hvor deler kan gå i stykker og senere repareres eller fjernes. Mennesket er ifølge New Age en helhet av kropp og sinn! Ingen kroppslig sykdom uten en tilsvarende mental årsak. Dette holistiske synet på mennesket har betinget også deres valg av psykologi. De har orientert seg i retning mot Abraham Maslow, som grunnla den "humanistiske psykologi". Maslow tar avstand fra Freuds psykologi, som i følge ham bygger på forestillinger om den menneskelige



*For astrologien er mennesket et mikrokosmos som reflekterer universet.*

organisme som en komplisert biologisk maskin. Den humanistiske psykologi tar avstand fra den mekaniske orientering i psykologisk tenkning. Den nekter å se på menneskelige skapninger kun som kompliserte dyr med blinde responser på stimuli utenfra. Den fokuserer mer på menneskelige erfaringer som følelser, ønsker, håp, lykke, glede, fred i sinnet, moro, begeistring. Å oppleve slike humane verdier er like viktige som instinktenes tilfredsstillelse. Den humane psykologi er sterkt opptatt av "personlighetsvekst" og "selvrealisering". Dette finner sted i grupper, hvor man praktiserer ikke-verbal kommunikasjon, hvor følelsesmessige utløsninger og fysiske uttrykksformer får utfolde seg. I disse "encounter"-grupper vokste det frem en forståelse av at selvrealisering ikke bare bør skje på det individuelle og sosiale plan. Menneskesinnet må utvide sine grenser, dukke ned i mystikkens verden, la

seg forene med "verdensånden", oppleve en væren som ligger hinsides vår dagsbevissthet. Medlemmer av slike grupper søker å transcender sin egen person. Derav navnet på den nye retning: "Transpersonal psykologi". I slike grupper utveksler medlemmene parapsykologiske erfaringer utenom tid og rom. Maslow sier at den vil bli til hjelp for så mangt et frustrert sinn. Som livsfilosofi vil den gi en fullgod erstatning for religionen. "Uten det transcendent og transpersonale blir vi syke, voldelige og nihilistiske" sier han.

## E. Gnostisismen

Det er stor enighet om at New Age har dype røtter i den senantikke gnostisismen. Ja, i så høy grad at den er kalt "neo-gnostisisme". Tross forenklingens fare, må jeg her begrense meg til noen få punkter, trukket ut av dette innviklede filosofisk-religiøse tankesystem: Gnostisismen har et dualistisk syn på Gud og verden. Vel har verden emanert (flytt ut) av guddommen, men den er - for å bruke et slikt uttrykk - det "siste avfallsprodukt" av denne emanasjon. I sin nåværende form er verden skapt av en ond, utvitende og dum demiurg (mellomvesen mellom Gud og verden). Den materielle verden, iberegnet den menneskelige kropp med sine lidenskaper, er derfor noe ondt. Men dypest i den menneskelige sjel finnes en udødelig, guddommelig gnist (pneuma), som gjør mennesket Gud lik. Det finnes en vei til frelse fra den onde verden Den går ikke gjennom tro og nestekjærlighet, men gjennom erkjennelse (gno-



## Bibelselskap i bomberegner

– Libanon er en åndelig slagmark også. Hvis vi forsvinner, hvem skal da fylle tomrommet etter oss? Vi har merket en økende interesse for bibelen i de senere år, ikke minst blant muslimer, sier generalsekretær Lucien Accad i det libanesiske bibelselskap.

– Jeg ville ikke være et minutt lengre i Beirut dersom jeg ikke hadde sett hvordan evangeliet kan gjenopprette

odelagte mennesker og skape forsoning der det var fortvilelse. Bibelens budskap om forsoning og kjærlighet har virkelig sprengkraft i det krigsherjede Beirut. Jeg tror vi gjennom vårt bibelselskap kan være en del av en løsning på de vanvittige stridighetene, sier Accad, som kan fortelle at man for tiden arbeider med en oversettelse av bibelen til moderne arabisk. KIT

## Vern mot manipulering

– Vi må forhindre at det levande livet blir utsett for manipulering og eksperimentering som i høyeste grad kan utnyttest kommersielt, sier Stortingsrepresentant Tora Aasland Houg (SV) til Vårt Land.

Det er grunngevinga hennar for å ha vore med på ei av dei strengaste innstillingane om fosterforskning som nokon

8

sis). Den som erkjenner sitt eget åndelige, guddommelige vesen, er frelst. Av denne korte beskrivelse skulle en av de viktigste paralleller til New Age være klar. For også her skjer frelsen fra Fiskens onde verden til Vannmannens gullalder gjennom den nye bevissthet om alle

tings underliggende enhet, helhet, og guddommelighet. Andre impulser henter New Age fra teosofien, de keltiske druidene, psykologen Jungs lære om den kollektive bevissthet og urbefolkningenes skjulte visdom, konkretisert i sjamanisme. (Forts. neste nr.)

## Hva skjer på Cuba?

Fidel Castro har fremdeles kontrollen, men mystikken er borte, og sovjetisk økonomisk støtte kan også snart svinne hen, heter det bl.a. i en lengre artikkel om Cuba i tidsskriftet *Newsweek*. Den alvorligste fare for Castro-styrets stabilitet er landets elendige økonomiske situasjon.

Den katolske kirke på Cuba hevder at dens popularitet er stigende, at stadig flere "systemtrette" søker Kirken som er alternativ, skriver bladet. Som også noterer at i historisk perspektiv er Kirken mindre populær på Cuba enn folkelige religioner som "santeria", en synkretistisk kult som kombinerer elementer fra katolisisme og afrikansk stammereligion.

Kirkelige talsmenn rapporterer om økt oppslutning om gudstjenestene også på bakgrunn av pavens planlagte besøk på øya neste år. I rundt 70 byer i provinsene Havana og Metanza har prestene arrangert prosesjoner - som ganske uventet har samlet store menneskemengder, ett sted opptil 10.000 mennesker. Og det "til tross for en motdemomstrasjon fra regjeringens-

hold som bl.a. inkluderte gratis øl", melder *Newsweek*. Disse prosesjonene er de første "ikke-regjeringsorganiserte offentlige samlinger" som har vært tillatt i landet på mange år.

"Historien selv har ødelagt folks tiltro til sosialismens fremtid," sier en ledende prest. "Folk begynner visst å se at Kirken, som lenge ble sett på som et marginalt fenomen, har vært på rett vei hele tiden. Nylig anklaget Castro Kirken for å 'ligge på lur i håp om at revolusjonen skulle komme i vanskeligheter, slik at man kunne gå mot den.' Sterkere kontroll og mistro til alle former for tillempninger har hittil vært Castros svar på hendelsene i Østblokk-landene det siste året.

"Vi venter oss ingen umiddelbare forandringer," sier en kirkelig leder i Havana. "Jeg tror vi går svært bitre tider i møte, med varemangel og undertrykkelse på dagsordenen. Vi var den siste koloni som frigjorde oss fra spansk herredømme, og vi blir vel også de siste som frigjør oss fra kommunismen."

## Makaber medie-interesse

Den 3. april skulle den drapdsdømte Robert Harris dø i gasskammeret i California, men fikk utsettelse i siste øyeblikk. En dommer beordret ytterligere psykiatriske undersøkelser. Om det ikke hadde skjedd, ville han blitt den første som ble henrettet i California på 23 år.

Det publikumshysteri og mediesirkus som bygget seg opp i USA i dagene før den planlagte henrettelsen, er et slående eksempel på samfunnsmessig brutalisering, skriver Stig Michaelsen, redaktør av *Amnesty-nytt*. Radio- og fjernsynsstasjoner planla direkte sending fra henrettelsen. Reportere betalte skyhøye priser for å leie balkonger, gressplener og vindusplasser med utsikt til fengsel. Det pågikk veddemål om henrettelsen, og avisene beskrev ivrig i vei detaljer om de fem hundre henrettelsene i California før 1967.

Denne makabre form for medieinteresse er et sykdomstegn for et samfunn som regnes som sivilisert, skriver Michaelsen. Presentasjonsformen appellerer til publikums mest primitive følelser, trangen til hevn. Den er samtidig med på å undergrave ærefrykten for livet, menneskelivet gjøres billig.

Amerikanerne har all grunn til å frykte kriminaliteten i sitt samfunn. Men dødsstraffen som løsning, er illusorisk. I virkeligheten bidrar den til å øke voldsmentaliteten i samfunnet. . . Den mentalitet som kommer så klart til uttrykk i USA, ser vi også tilløp til her hjemme. Det er en mentalitet med så stor emosjonell kraft at vi må mobilisere all vår argumentasjonsevne for å nå frem, skriver Stig Michaelsen.



gong er presentert. Innstillinga frå det etiske utvalet under Rådet for medisinsk forskning fastslår at eit foster heilt frå befruktinga har krav på det same vernet i forskinga som fødte menneske. Og i den mest sårbare perioden for eit foster skal vernet jamvel vera endå strengare.

– Det er viktig å vera svært, svært streng i retningslinjene for eksperimente-

ring med foster. I dette perspektivet er det eit liv heilt frå befruktinga. Og vi har sagt vi må vurdere ei eiga lovgjeving som kan verna både foster og mor adsynes forskinga, sier Aasland Houg.

– Men er det ikkje eit paradoks å vera tilhengjar av abortlova og 'svært, svært streng' når det gjeld eksperimentering med foster? spør Vårt Land.

– Det er ein stor skilnad på å endra

arveanlegg hos eit foster og godta den retten kvinna har til å velja abort dei fyrste tolv vekene. Kvinna er advokaten for barnet sitt, det er hennar kropp det handlar om. Det kan nok vera naudsynt å trekkja opp grensene på nytt også i abortlova, men eg vil ikkje blanda abortdebatten inn i drøftinga av etiske grenser mot manipulering, sier Aasland Houg.

## Anton Ivens SM: Ved pater Jan Rommelses begravelse

9

### Kjære Venner

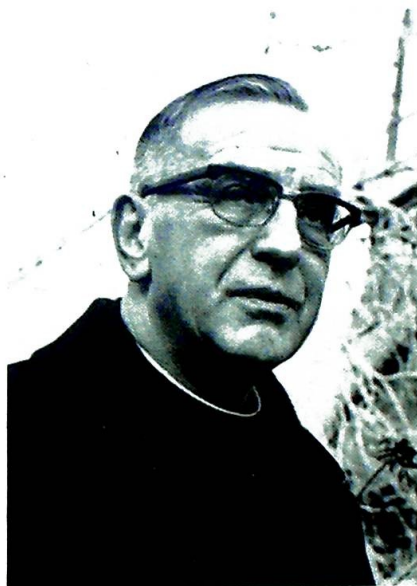
Vi er kommet sammen her for å ta avskjed med et menneske de fleste av oss har kjent så lenge. Vi er her sammen for å gi den avdøde et bevis på vår respekt og ærbødighet.

Pater Rommelse har de fleste år som prest viet sitt liv til tjeneste for Oslo Katolske Bispedømme. To år etter sin prestevielse i 1934 reiste han til Norge og arbeidet som sogneprest i Stabekk, Hønefoss og Porsgrunn. Overalt hvor han var, ble han elsket og respektert som menneske og prest. Ualminnelig store ting kan man vel ikke melde om ham i alle de årene han arbeidet for andre. Som ordensprest levde han trofast etter Maristkongregasjonens spiritualitet: skjult og ukjent i verden, et liv i beskjedenhet og ydmykhet. Og når man spør meg som har kjent ham så lenge: Hva var han egentlig for slags menneske, da ville jeg ganske enkelt svare: Han var en meget from og meget beskjeden mann. Han krevde ingenting for seg selv, men man krevde meget av ham. Han stod alltid til tjeneste for andre og var alltid beredt til å ta på seg den oppgave man ba ham å gjøre. Ubemerket og nesten ukjent for verden.

Men er ikke dette nettopp det beste man kan si om et menneske som har viet sitt liv til Guds tjeneste?

Og så er vi da her for, slik man pleier å si, å ta avskjed med ham. Jeg finner det bare ikke riktig å si det slik.

I sitt brev til romerne sier Paulus: Hverken død eller liv, hverken engler eller makter, hverken de ting som er nå, eller de ting som skal komme, skal kunne skille oss fra



Pater Jan Rommelse SM.  
27.10.1908 - 17.4.1990

Guds kjærlighet, slik som den har vist seg i Kristus, vår Herre.

Nei, døden kan ikke skille oss fra den vi bringer til graven nå. Ingen makt er i stand til det. Paulus vil med dette bringe oss det glade budskap: Gud er med oss også når det gjelder døden.

Det har han vist oss i Jesus Kristus, i hans død. Og Guds svar på Jesu død var hans oppstandelse. Da viser det seg klart at Gud ikke vil døden, men livet. Døden har ikke det siste ord. Siden Guds Sønn ble menneske, kan vi se livet og døden i et helt annet og lysere perspektiv. Han tok på seg alt det menneskelige vi har, også døden. Men ved sin oppstandelse beseiret han dødens brodd for alltid. Fra da av er ikke døden lenger bare mørke, men overgangen til lyset, det evige lys. Det er dette vi mener når vi sier: La det evige lys skinne for ham.

Uttallige ganger leser vi i den hellige Skrift hvordan Gud leder menneskene til målet, bevisst og med kjærlighet. Pater Rommelse var en mann som i hele sitt liv lot seg lede av Guds vilje. Selv i de mest vanskelige situasjoner i verden, med menneskene og kanskje med seg selv, løste han problemet ganske enkelt ved å si: La oss overlate dette til Vår Herre. Det hørtes enkelte ganger nokså naivt ut, men han mente det.

Som sagt: Han krevde ikke meget for seg selv, men man krevde ofte meget av ham. Han eide ingen ting, men han ga meget.

En gang da jeg skulle vikariere for ham i Porsgrunn, fant jeg en lapp på bordet hvor det stod: Velkommen hit og takk for at du kom for å hjelpe meg. *Omnia mea tua sunt*. Alt mitt er ditt.

Men jeg fant ikke mye der. Jeg måtte smile av det og så tenkte jeg: Typisk deg, Jan. Du eier ikke meget, men du gir allikevel meget, fordi du gir deg selv, med det du har, men særlig med det du er. Derfor var hans liv så meningsfullt, derfor har han betydd så meget for mange.

Nå er hans jordiske liv kommet til enden. Men et nytt liv, et liv i Gud har nå begynt. Og det er ikke bare en hvile i fred, men et stadig dypere liv i Guds nærvær. Et liv i Guds herlighet som overstiger all forstand.

“Gud, ta ham inn i ditt rike, hvor også vi håper å komme, så vi sammen kan mettes av din herlighet til evig tid.”

Amen.



Stormønstring av prester – til retrett i Vatikanet

*Prester fra mer enn 120 nasjoner skal til høsten møtes til en retrett i Vatikanet. Mer enn 300 geistlige fra land i Øst-Europa vil her delta for første gang. Det er organisasjonen «Evangelisering 2000» som står bak arrangementet.*

*Paven vil personlig gi et budskap, og man håper at også mor Teresa vil hilse forsamlingen, – om bare helsen holder.*

Catholic Herald

Legmann i Vatikanbanken

*Vatikanet har utpekt en legmann, en italiensk bankmann, som generaldirektor og leder for sin egen bank (IOR). Hans nominasjon er godkjent av den kardinal-kommisjon som ble opprettet etter Milnobankskandalen i 1982. Lederstillingen – inntil nå med tittel som president – ble innehatt av erkebiskop Paul Marcinkus.*

Catholic Herald

Paven oppfordrer til samarbeid mellom jøder og katolikker

*I arbeidet med å styrke menneskerettighetene har paven nå oppfordret til virksomt samarbeid mellom jøder og katolikker. Begge religionssamfunn bør gjøre en innsats for religionsfriheten, sa paven*

- Egentlig burde man sikre seg flere eksemplarer av denne boken, skriver vår anmelder *Svein Åtland*, - for det går nok ikke lenge før *Gå ut og forkynn det glade budskap* blir et historisk dokument som det blir ganske verdifullt å eie. Men først og fremst er pavens taler og prekener til flittig bruk, til glede og inspirasjon.

Den 1. juni 1989 vil for all ettertid være festet til historien. Vi som var så heldige å få oppleve den gangen paven i Rom for aller første gang besøkte Norge siden kristendommen kom hit til landet, glemmer aldri dette privilegium.

Pave Johannes Paul II holdt under sitt besøk i Norge hele 10 taler og prekener. Disse er nå oversatt med stor nennsomhet til godt norsk av pater Kjell Arild Pollestad. Han har også tatt med pavens preken til nordisk ungdom i Vadstena den 10. juni. Nå ved ettårs-jubileet for pavebesøket passer det godt at vi katolikker frisker opp igjen erindringer ved å kjøpe den særdeles vakre, lille boken og studere talene og prekenene på nytt.

Ser vi på det norske folk under ett, var nok bare de færreste klar over hvilke dimensjoner det var over opplegget. Forberedelsene hadde pågått i flere år. Men alt klaffet. Friluftsmessen på Akershus festning gjorde faktisk sterkere inntrykk på meg enn den gangen jeg fikk oppleve audiensen på Petersplassen. Friluftsmessen var først og fremst en *hellig messe*,



*Pave Johannes Paul II og biskop Kristen Kyrre Bremer i Nidarosdomen.*

ikke bare en festmottagelse. "Dere er jordens salt... Dere er verdens lys..." Hva hele Norge fikk oppleve, var en dypt beveget Peters etterføl-

ger som talte forståelig og direkte om Kirkens oppgave i en splittet verden, der menneskehetens håp om frelse ligger i erkjennelsen av at Kristus gjennom sin Ånd gir mennesket det lys og den styrke som svarer til dets kall. Her var lite av skolebøkens bilde av pavelig fjernhet. Pavens tale var først og fremst misjonærens oppfordring om å forkynne evangeliet i samtiden.

Boken inneholder deretter talen ved det økumeniske møtet i Oslo og ved den nordiske bispekonferanse i Oslo samme dag. Disse talene er særdeles verdifulle dokumenter som bør studeres grundig fordi de gir klare signaler om hvilken energi det nå legges i bestrebelsene for økumenisk samarbeid. Samarbeidet med ikke-katolske kirkesamfunn synes nå å være preget av tillit og forhåpninger.

Neste dag, den 2. juni, hadde paven et møte med prester, søstre og lekfolk i St. Olav domkirke. Dette ble nok for mange trofaste katolikker selve høydepunktet under pavebesøket. Jeg hadde ikke adgang dit, men bare det å stå utenfor og betrakte menneskene idet de kom ut fra kirken etterpå, var en opplevelse. Det var som om håp og forventninger gjennom livet var gått i oppfyllelse. La meg bare sitere noen linjer av denne hilsen som de hadde fått: "Kjære prester, søstre og legfolk. Jeg takker Gud... når jeg stadig minnes dere i mine bønner" (2. Tim 1,3). Jeg takker dere, og dem dere representerer, for det vitnesbyrd dere gir om deres katolske tro. Jeg oppmuntrer dere til å gå videre, i glede og tillit, i vår Herres Jesu Kristi kjærlighet og fred. Nor-



under en audiens for en delegasjon fra «American Jewish Committee.»

«Vi må kjempe mot alle former for rasistisk, etnisk og religiøs diskriminering og hat, herunder også antisemitisme.» understreker paven.

KIPA/Katolsk Orientering



Pavens anliggende for bønnens apostolat i juni:

At syndsbevisshet og regelmessig skriftemål må styrkes ved Jesu Hjertes nåde

## Norgesbesøket

ge trenger ny tillit til sitt kristne kall. Norge trenger å feste sitt blikk på Jesus Kristus, Frelseren, og få lys og styrke av ham til å møte behovene fra et samfunn som har gjort store materielle fremskritt, men oftest står hjelpeløst overfor åndens krav. En slik troens fornyelse er avhengig av hver enkelt av dere.»

Samme dag fikk vi også overført gudstjenesten i Nidarosdomen på TV. Det er særlig tre inntrykk derfra som jeg tror hele det norske folk sitter igjen med, ikke minst de såkalt "kirkefremmede". For det første biskop Kyrre Bremers modige og ekte innledning. Han fortjener meget stor takk og er uten tvil den person som har gavnet Den norske kirke mest. For det andre var det opplevelsen av biskop Bremer og pave Johannes Paul II i inderlig bønn ved samme alter. Det vitnet så sterkt om god vilje at norsk kirkehistorie gjorde et hopp av glede. For det tredje var pavens lange og innholdsrike tale selve høydepunktet, en preken preget av klokskap og ydmykhet. Og nå foreligger altså denne talen, og alle de andre talene, i den vakre boken på St. Olav Forlag.

Egentlig burde man sikre seg noen eksemplarer hver. For det går nok ikke så lenge før den første utgaven av "GÅ UT OG FORKYNN DET GLADE BUDSKAP" blir et historisk dokument som det blir ganske verdifullt å eie. Men først og fremst er pavens taler til flittig bruk, til glede og inspirasjon.

## Militante muslimer undertrykker Sudans kristne

Undertrykkelsen av de kristne i Sudan synes stadig å tilta. Det muslimske militærregimet arbeider for å gjøre hele landet til en fullstendig muslimsk stat der "sharia" skal gjelde - det er den rigorøse og umenneskelige muslimske straffelov som bl.a. gjør katolsk messeserfing til en forbrytelse. Det kristne og animistiske Syd-Sudan og også andre ikke-muslimske deler av landet ønsker en "verdslig" stat som garanterer religionsfrihet og andre menneskerettigheter.

Allerede i oktober i fjor erklærte biskop Macram Mas Gassis av El Obeid under en misjonskonferanse i Tyskland at de kristne i hans hjemland trues av utryddelse. Det foregår det rene holocaust: Kateketer korsfestes, prester nektes å besøke sine menigheter, muslimske opprørsstyrker overfaller kristne landsbyer og slår ned for fote - et sted meldes om 200 drepte, et annet sted 600. Etter en aksjon i januar meldte muslimske radiosendere at over 2000 kristne var drept. Den sudanesiske regjering gjør intet for å beskytte de kristne mot overgrepene.

I et hyrdebrev skriver biskop Gassis at han anklages og svertes fordi han arbeider for menneskeret-

tigheter i landet. Brevet lister opp en rekke overgrep: Politiet beslaglegger kristen litteratur, kirke- og skolebygg er blitt revet ned, samtidig som gudstjenester på andre steder enn i offisielle kirkebygg forbys. Det finnes få kirker i Nord-Sudan og forbudet innebærer at hundretusener av katolske kristne som er flyktet fra borgerkrigen i syd, har liten og ingen mulighet til å feire messen. Den katolske bispekonferansen frykter at det forberedes en pogrom mot kristne flyktninger i Dongola nord for Kartoum.

Det er uklart hvor mange som har flyktet nordover fra den muslimske terror i syd, men bare i Kartoum skal det være mellom 1,5 og 2 millioner, meldte det italienske misjonsbladet "Nigrizia" i januar. I tillegg kommer 300.000 etiopiske flyktninger fordelt på forskjellige leirer. Foreløpig har man utsatt å gjennomføre "sharia" i hvert fall i og omkring Kartoum og ikke eksekvert felte dommer, men ifølge lederen for militærrådet, som har hatt makten siden juni i fjor, er det nå ikke noe som hindrer iverksettning av islamsk rett. Skulle sharia bli rettskraftig, betyr det innføring av straffemetoder som steining og avkutting av lemmer. **KM**





Sterkere kvinneskepsis mot forskning på fostre

*Likestillingsombud Ingse Stabell spør forsterka kvinneskepsis mot fosterforskning og proveroyrsmetoden. Ei rad miljø med kvinnespørsmål på dagsordenen stiller nærgående spørsmål ved moderne medisinske teknikker.*

– Eg trur at styrka engasjement både frå kvinnehald og frå kyrkja kan vera med på å slå tilbake presset frå

*einskilde forskningsmiljø for å få lov til å driva forskning på tidlege foster, seier Stabell, som også meiner at dersom vi ved innføringa av proveroyrsmetoden hadde kjent til alle dei vanskelege etiske kompromissa metoden krev, ville den kanskje aldri vorte teken i bruk. – Men eg trur ikkje eg vil gå inn for forbod mot ein etablert metode.* VÅRT LAND

Kultursjokk

*Det største sjokket for ikke-kristne innvandrere ligger ikke i forskjellen på religionene, men i mangelen på religiositet i Norge, sier presten Oddbjørn Leirvik til Aftenposten.*

## 12 Intervju med amerikansk erkebiskop: Snakk med pasienten

- Det jeg er mest redd for, er at mye av det som ble vunnet gjennom Det 2. Vatikankonsil skal gå tapt. Og det ville være dobbelt ille her i USA hvor mangt av det konsilet stod for, ikke var så helt lett å svelge for mange troende i første omgang - vant som de var med en ganske stivbent og rigorøs katolsk kristentro og praksis. Men folk var utrolig lojale den gang, sier *Rembert G. Weakland*, benediktinermunk og erkebiskop av Milwaukee, USAs "ølby" på vestbredden av Michigansjøen.

- Nå opplever vi at det fra sentralt kirkelig hold uten særlige vansker gjøres innrømmelser til temmelig tradisjonalistiske kretser, og ikke så lite skepsis mobiliseres mot alt det som, sett fra Vatikanet, ter seg som farlig liberalt. Det er uheldig og gir spenninger også på lokalplanet.

Vi sitter i erkebiskopens arbeidsværelse, det er velfyllt, romslig og ryddig - som beboerens hode. Han er ingen fyrig barrikadestormer, denne milde munken på erkebispestolen, men en dypt pastoralt sinnet hyrde med klare synspunkter og uredde meninger. Og med den dannede anglo-amerikaners særegne sans for proporsjoner, sunn sans og - ikke minst - humor. Respektert i vide kretser, "alle tiders" ifølge mange i hans hjord.

- Joda, jeg har da registrert at det har vært en viss uro i deler av Europa over uønskede bispeutnevnelser, men her hos oss har vi ikke merket stort til slikt. Bør jeg nå tilføye

"ennå"? glimter det bak brilleglassene.

- Et større problem er våre hjemlige konservative katolikker av typen før-konsiliær. Disse tridentinere er riktignok ikke så mange i tall, til gjengjeld er de ganske høyrøstede og dertil ofte velbeslåtte. Og man har det inntrykk at de lettere når frem med sine synspunkter sentralt i Kirken enn andre. Det er nemlig de som klager til nuntius og til Roma. Hva er det det heter i TV-valgkampen? Har du noe på hjertet, så skriv til din representant i kongressen, heter det. Og det er nettopp det disse menneskene gjør - bare at de skriver til Roma. En sak

som den vi hadde i Seattle for en tid siden, der en velansett erkebiskop med bred støtte både fra folket og sine prester nærmest ble satt under administrasjon, sier sitt. De som er rimelig fornøyd med sin prest eller sin biskop eller begge deler og med livet i sin menighet generelt, skriver ikke til Roma og forfatter ikke resolusjoner. Kanskje de burde gjøre det - for Romas og likevektens skyld?

- Roma har ikke vært helt fornøyd med det katolske USA i den senere tid, har vi i Europa kunnet lese oss til. Bispekonferansen har vært innkalt på teppet, de katolske universiteter er blitt strammet opp, og teologer er blitt avsatt fra kirkelige undervisningsstillinger for uortodokse synspunter. En kommentar fra erkebiskopen?

- Å ta opp det komplekset i hele sin bredde, ville føre for langt. Men la oss ta det som er blitt kalt "lojal dissens" fra en del teologers side. Her dreier det seg både om sak - teologi og akademisk frihet - og om fremgangsmåte, ikke minst det siste. Vatikanets fremgangsmåte med direktiver fra oven uten særlig lydhørhet for den annen part, er ikke spesielt velkommen i amerikansk sammenheng. Vi har en velutviklet sans for rettferdige juridiske prosedyrer her i landet, det er en del av vårt samfunns engelske arv. Noen vil si det er et spørsmål om "stil", men dypest sett er det et spørsmål om menneskerettigheter.

- Ikke bare teologene, men dagens amerikanske katolikker generelt vil lettere akseptere det Kirken lærer når det fremsettes som et argument man kan innse verdien av, enn når det forkynnes: "Aksep-



## Skjærtorsdagsbrev til prestene

I sitt tradisjonelle Skjærtorsdagsbrev til Kirkens prester skriver paven bl.a. at «presteskapet ikke er en 'institusjon' som eksisterer 'ved siden av' eller 'over' legfolket. Biskopenes, prestenes og diakonenes felles kall er en tjeneste (ministerium) 'for' legfolket.»

Paven viser i sitt brev til hostens bispesynode som skal ta for seg pres-

teutdannelsen i lys av dagens situasjon, og skriver i den forbindelse at det trengs en «nøyaktig nylesning av Det 2. Vatikan-konsils lære om forholdet mellom det 'alminnelige prestedomme' som tilkommer alle troende... og det 'ministerielle' prestedomme». Det «klare og påtrengende behov» for prester må også på sakslisten, skriver paven ORIGINS

## «Sølibat-test» for noviser

Ifølge et nytt Vatikan-dokument vil ordensnoviser bli avkrevd psykologiske atferdsprøver før de kan bli opptatt i en religiøs orden. Provene vil i særlig grad forsøke å finne ut av novisenes «seksuelle likevekt» – en direkte henvisning til homoseksualitet, skriver Catholic Herald.

# før De skriver resepten!

13



ter dette fordi autoritetene sier at slik er det”.

- Hvor plasserer vi ungdommen i USAs noe kuperte katolske landskap?

- Den er, som ungdommen vel til alle tider har vært, i en viss opposisjon til institusjonene, deriblant også Kirken. Mange unge lever sin tro, men de har ofte liten følelse og aksept for Kirken som forpliktende og bærende fellesskap. Troen er for mange av dem noe privat - forståvidt i pakt med god gammel amerikansk “personalisme”. Nyreligiøsitet er en fare, ikke minst for ungdommen, fordi den fokuserer mer på det personlig enn på fellesskapet. Og personlig utfoldelse har en høy stjerne i vårt land, det viser vår henfallenhet til stadig skiftende oppskrifter på suksess. Nei, det er ikke lett å være ung i dag - heller! Men jeg skulle ønske vi kunne lykkes i få de unge til å se at Kirken - alle menneskelige svakheter og

anstøtsstener til tross - er bedre enn sitt rykte, for å si det litt sleivete. Se at det gir styrke i dagliglivet å leve med i dens liturgi og dens fellesskap. Det hører forresten med til bildet at vårt land har en prosentmessig deltagelse i Kirkens liturgi som ligger godt over de såkalte katolske land i Europa. Men gnisninger er det.

- De største anstøtsstenene?

- Kirkens seksualmoral og dens syn på skilsmisse og gjengifte er nok en vanskelig sak for mange unge, og ikke bare for dem. Sex og moral er i det hele et vanskelig punkt - her kommer ikke bare natur og kultur, men også psykologi inn i bildet. Jeg har en fornemmelse av at romerske dokumenter om disse ting langt på vei ignorerer og ser litt ned på den innsikt som humanvitenskapene i de senere år har gitt oss på disse områdene. Man har problemer med å plassere denne innsikten i systemet, så å si, som

man i sin tid hadde problemer med Galileis fysikk! Slikt tærer på Kirkens troverdighet.

-Siden vi snakker spenning og problemer: Hvordan går det med det spennende utkast til hyrdebrev om kvinnen som partner i kirke og samfunn som de amerikanske biskoper fremla for en tid siden?

- Det er arbeides med det, og det skal opp på bispekonferansens neste møte. Det er dessverre alt jeg vet, saken har ikke vært mitt arbeidsområde innen bispekonferansen - det skyldes ikke mangel på interesse, la meg understreke det, snarere mangel på tid. Men jeg kan kanskje si litt om vår bispekonferanses arbeidsmetode generelt i de siste hyrdebrev hvor vi har tatt for oss henholdsvis “atombalansen”, amerikansk økonomi - hvor vi tar til orde for en mer rettferdig fordeling - og altså det om kvinnene som er på trappene. Skjønt arbeidsmetode er ikke helt dekkende, det dreier seg egentlig om respekt for den Hellige Ånd, og den blåser - som bekjent - dit den vil! Hvilket ikke nødvendigvis er dit vi vil den skal blåse. Tidligere var også våre hyrdebrev en “ovenfra-ned-affære”, det vil si, hyrdene talte og flokken lyttet. I dag er vi amerikanske biskoper i langt større grad enn tidligere klar over at Ånden virker i hele Kirken, og derfor er vi i stigende grad opptatt av det som i teologien kalles *sensus fidelium*, det vil si de troendes tilslutning, og hvor viktig denne tilslutning er for Kirkens tro og liv.

- Det betyr ikke at de troende ikke trenger den omvendelse evangeliet taler om - den trenger vi alle



## Religiøs leder arrestert.

Det er meldt at over 30 romersk-katolske biskoper, prester og andre kirkelige ledere er blitt arrestert i Nord-Kina siden november. Arrestasjonen synes å være en aksjon fra myndighetenes side for å slå ned på «undergrunnsmenigheter» som fortsetter å være lojale mot Vatikanet.

En av dem som er meldt arrestert, er den 82-årige biskop Peter Josph Fan Xueyan, en av de siste kinesiske biskopene som ble vigslet av Vatikanet i 1951. Man antar at han ble ført bort av politiet 11. desember, og siden har det ikke kommet noen opplysninger om ham. Amnesty Nytt

## Heller dialog enn reklame

USAs bispekonferanse bestemte under sitt vårmøte nylig å satse 5 millioner dollars på en storstilt anti-abort-kampanje. Man vil i den forbindelse bl.a. benytte seg av ekspertise fra reklamebyråer med erfaring fra den politiske valgkamp. «Ære være erkebiskop Rembert Weakland av Milwaukee, en av de få som motsatte seg denne formen for ak-

til stadighet! Det betyr heller ikke at de troende rent instinktivt vet hva som er rett. Men det betyr at de er et meget viktig ledd i den prosess det er å finne ut av hvor Ånden leder Kirken hen, et ledd man ikke kan se bort fra. Før man begynner med pastoral planlegging, må man høre på hva Guds folk har å si, ellers blir det lett fruktløse greier. Eller sagt på en annen måte: Man bør ikke foreskrive medisiner før man har tatt seg tid til å snakke med den som skal svelge dem! Selvsagt skal vi "prøve åndene", som skrevet står, men det fordrer at vi alle har ydmykhet nok til å lytte til Ånden som blåser der vi minst venter det. Derfor vår arbeidsmetode med utstrakte høringer - som altså ikke er diktert av demokratiske hensyn, men av Ånden selv.

- På dette punkt har vi hentet inspirasjon i frigjøringsteologien i Latin-Amerika. Den har lært oss i det nordlige Amerika mye om det å gå ut fra konkrete problemer for så sammen - altså prester og legfolk sammen - å lete etter evangeliske svar. Den metoden passer forøvrig godt med amerikansk lynne og kultur.

- Siden ordene konkret og problem kom på banen i samme åndedrett: Hva med kvinnelige ministranter og lektorer i messen i erkebispedømmet Milwaukee? Vatikanet er ikke særlig for noen av delene. . .

- Jeg lukker mine øyne, er det svar godt nok? smiler erkebiskopen.

Som er ærlig opptatt av og bekymret for kvinnenes fremtid innen amerikansk katolsk kristenliv,

ikke minst ordenssøstrenes. Ingen annen lokalkirke har så mange velutdannede ordenssøstre som USA, over halvparten av dem som fullfører en universitetsgrad i teologi, er kvinner. Samtidig går tallet på kvinnelige teologer i undervisningsstillinger ved presteseminarer og katolske universiteter ned.

- Jeg er redd vi har adskillig spenning forut på det området, ja. Jeg var inne på det i min tale til paven under hans besøk i 1987, da var jeg valgt av mine embedsbrødre til - sammen med tre andre biskoper - å legge frem for paven noen av de ting det katolske Amerika er opptatt av og sliter med. Det var forøvrig første gang man forsøkte seg på toveiskommunikasjon under et pavebesøk, det vil si at biskoper og legfolk fikk tale til paven som så svar-te. Og ved den anledning sa jeg altså noe om at det knapt finnes ord for smerten hos mange kompetente kvinner som føler seg som en slags annen classes "borgere" innen den Kirke de elsker.

- Et annet spenningsområde er hvilken rolle katolikker kan og bør spille i amerikansk politikk. Vi så det klart da Geraldine Ferraro var visepresidentkandidat med "uautorisert" syn i abortspørsmålet - det problemkomplekset som det avslørte, er langt fra løst. Det er flere katolikker i politikken her i landet nå enn noen gang før, men hvilken rolle skal troen spille for en katolsk politiker i et pluralistisk, demokratisk samfunn? Hvor går grensen for det som er for liberalt for troen, for å si det sånn? Jeg har ikke noe standardsvar, men det aner meg at abortspørsmålet tør være et slags



vannskille her. . .

At troen har politiske konsekvenser, er det ingen tvil om hos denne mannen som selv har en utdannelse ganske så fjernt fra maktens tinder og politiske ambisjoner. Allerede som attenåring var han fast bestemt på å bli benediktiner og prest, og "professor i musikk og liturgi" er etapper på hans profesjonelle løpebane. Leder for alle verdens benediktinere rakk han også å bli før han i 1977 ble erkebiskop i Milwaukee.

- Selvsagt må troen få konsekvenser for samfunnslivet. Vi må vokte oss for en total åndeliggjøring av Kirken samtidig som vi heller ikke må bli fullstendig oppslukt av her og nå. Hva er sann frigjøring, er et av spørsmålene frigjøringsteologien sliter med, altså forholdet mellom det materielle og evangeliet.

- Samfunnets oppgave er å gi gode rammebetingelser, gi folk mulighet til å utvikle sine muligheter, for å si det litt slagordaktig. Vi skal være idealister, men samtidig også realister, og ikke vente at vi skal få til paradisiske tilstander på jorden. Vi amerikanere har en tendens til å "sekularisere" litt vel mye, tro at Gud er der det er godt og behagelig å være. Og det er



sjon, og i stedet anbefaler at de forskjellige 'parter' i saken — de som krever restriktivt lovverk, de som står for fri abort samt alle mellomstandpunkter — setter seg ned og samtaler om saken, går i dybden med problematikken. Da vil man lettere se det felles anliggende: å få aborttallene redusert.» heter det i en kommentar i Wisconsin State Journal.

### Familieinstituttet i Nederland

I Nederland er det grunnlagt et kirkelig institutt — Mater Ecclesia Domestica (MEDO) — som skal vies studier omkring ekteskap og familie. Det skal åpnes i oktober med et symposium om emnet: «Verdens og Kirkens fremtid går via familien».

Man skal kunne avlegge både lisensiat- og doktorgrad i teologi og familievitenskap ved instituttet, og erverve diplom i fagene religionslære og ungdoms- og familiepastoral. Biskop Johann Baptist Gijsen av Roermond er instituttets øverste kansler, driften skal finansieres ved stipendier fra de vestlige biskoper og ved gaver.

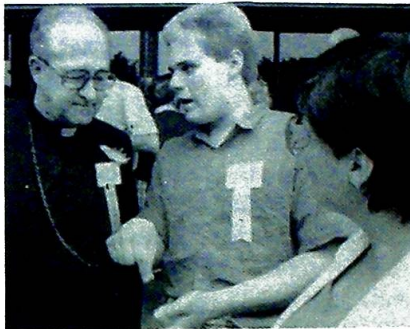
KNA

langt fra hele sannheten, som rommer både det ondes problem og lidelsens mysterium. En sentral oppgave for enhver kristen er nettopp å ta seg av dem som er mindre heldig stillet enn en selv.

- Vi er her for å gjøre det gode, ikke nødvendigvis for å ha de godt, i banal forstand. . .

- Noe i den retning, ja. En stor del av de amerikanske katolikker er i dag svært så veletablerte *middle class people*. Vi er ikke lenger en fattig emigrantkirke. Det vil si, vi er faktisk på vei til å bli en slags to-delt kirke med *the Hispanics* - emigranter av mellom- og latinamerikansk herkomst - som fattig emigrantkirke ved siden av de veletablerte. Tallet på *Hispanics* har økt sterkt i de senere år. Den vanlig oppfatning ute i samfunnet er at disse menneskene er katolikker alle sammen, men for manges vedkommende dreier det seg snarere om overtro enn om tro! Joda, de fleste er døpt katolsk, men deres viten om troen er ofte lik null. De er det jeg vil kalle kulturelt betingede katolikker. Og de tiltrekkes til dels av nyreligiøse fellesskap som er mindre og gir mer stuevarme enn mange av våre store veletablerte og velordnede villastrøksmenigheter hvor *Hispanics* kan bli et slags fremmedelement - i hvert fall føler mange seg som det. Og det er et pastoralt problem som må tas alvorlig.

- I tidligere tider bragte emigrantene med seg sine egne prester fra hjemlandet, og det å bli prest var ofte en vei til status og anerkjennelse for unge innflyttere i den nye verden. Hos irlenderne var det god tradisjon inntil ganske nylig at sønn



nr. to var eslet til prest. *The Hispanics* kommer stort sett uten prester, det blir opp til oss "gringos" å drive pastoralt arbeid blant dem, og det er ikke lett. Og prestekallet er ikke så fristende for unge *Hispanics* som kommer fra ekstrem fattigdom til vårt rike land - prestens status er ikke hva den var i våre vestlige samfunn. Hvordan Kirken takler de utfordringer *the Hispanics* stiller den overfor, vil såvidt jeg kan se, bli av avgjørende betydning for den katolske kirke i USA.

- Som står foran Columbus-jubileet eller hva vi skal kalle det, i 1992. Hva blir amerikanske katolikkers bidrag til festligheten?

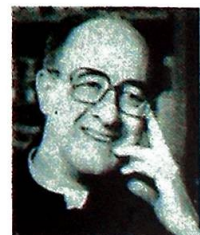
- Jeg sitter i en komité som har med akkurat det der å gjøre, men jeg er redd for at jeg har gjort meg litt upopulær i visse kretser med mine synspunkter. Bispekonferansen har formulert et slags tema for feiringen i tråd med pavens tanker om "evangeliseringen av det amerikanske kontinent". Etter mitt syn er det neppe det riktige tema for en markering her i USA, for hvor blir det f. eks. av indianerne og det svarte Amerika innen en slik ramme? Ut over det at vi slår oss for vårt bryst og bekjenner en god del skyld? Tar vi det perspektivet, gjør

vi dem til objekter for forkynnelse, og ikke til subjekter i en felles historie - om enn ofte miskjente sådanne. Jeg tror at det vi som kirke bør gjøre når det gjelder 1992, er å gå litt i dybden med det vi kaller "the American experience" - og den har, såvidt jeg kan skjønne, noe med demokrati og religionsfrihet å gjøre. Og med hva troen forplikter oss til her og nå, på det sted vi står i historien i dag, 500 år etter at Columbus oppdaget at andre forlengst hadde oppdaget det kontinentet han hadde forvillet seg til! Vi får se hva det blir til. . .

\*\*\*

Tiden er ute - det er ikke erkebiskopen som har holdt øye med den. Han er roen og sindigheten selv, sterkt engasjement og en tettpakket dag til tross - neste besøkende er alt i døren. På vei ut gjennom forværelset faller blikket på en liten trykksak blant mange andre: *Brev til tenåringer - håp og trøst fra en erkebiskop*. En rask titt viser at brevene er et vettugt og varmt alternativ til ukebladenes allehånde svarespalter, rettet til kjæresteparet Don og Debbie og signert *Rembert* - med et "keep smiling" og "be for meg".

UKJ





Avskjed med søstrene i Molde  
Søndag 22. april tok St. Sunniva menighet i Molde avskjed med St. Karl Borromeussøstrene. Siden 1923 har de virket i menigheten og byen, St. Karolussykehuset og St. Sunniva barnehage var to meget aktede institusjoner i byen og fylket. Avskjeden ble feiret med en festlig messe der pater Georg Müller, apostolisk administrator i Trondheim stift, og fungerende sogneprest Patrick Schlösser konselebrerte. Etter messen samlet me-

nigheten og innbudte gjester seg til en enkel middag med etterfølgende kaffe og kaker – i regi av menighetens damer.

Mange tok ordet for å uttrykke sin takknemlighet over søstrenes virke i Molde. Overlege Øystein Standal ga et kort historisk overblikk over St. Karolussykehuset og dets betydning innenfor sykepleien. I menighetsbladets påske-nummer skrev sogneprest Schlösser bl.a.: – Vi vil nok komme til å savne søstrenes nærvær, særlig når vi skal feire

den hellige messe på son- og festdager. I alle disse år har de vært et bærende element i liturgien: deres sang, deres hjelp til å holde kirken ren, pynte på søndager og til fest. Heller ikke må vi glemme hva St. Sunniva barnehage har betydd for menighetens og byens barn som fikk være der. Tusen takk for deres utrettelige innsats innenfor og utenfor menigheten. Vi ønsker søstrene Guds velsignelse og alt godt for fremtiden.»

## 16 Pater João de Lima Filho: Hørte du hva han sa?

“I all verden, er du ikke i Oslo i dag? Hvordan kan det ha seg at du, katolsk prest i Norge, ikke er i Oslo i dag?” Disse og lignende spørsmål haglet over meg den 1. juni i fjor da den hellige Far, Johannes Paul II, kom på sitt første pastorale besøk til Norge.

Nei, jeg var ikke i Oslo den dagen. Jeg var bedrøvet, for jeg følte at det var ganske ille at jeg ikke skulle få så mye som et glimt av ham som er Kristi stedfortreder på jord. Han kom til oss, til meg - og jeg var ikke der. Jeg hadde faktisk vanskelig for å sove natten mellom 31. mai og 1. juni, så mange tanker løp løpsk i hodet mitt.

Jeg var kommet til Madrid den 27. april og skulle være der i 30 dager før jeg dro tilbake til Oslo, etter planen akkurat tidsnok til å være på plass i Oslo for de timer paven skulle være der. Men slik ble det likevel ikke. Det ble forsinkelser underveis, og ikke noe fly å oppdrive som kunne få meg frem i tide. Jeg gikk altså glipp av den store dagen, den dagen som ifølge det spanske bladet “Ecclesia” skulle bety “i beste fall en ny begynnelse for den katolske kirke i det protestantiske Norge, og i alle fall en dag våre trosfeller der nord knapt kommer til å glemme”! Nå i ettertid, en fin vårdag 1990, ser jeg det hele som en slags skjebnens ironi eller hva jeg skal kalle det.

Det var forøvrig første gang jeg var tilbake i Spania siden 1972, som var året da jeg, brasilianer av fødsel, fullførte mine filosofiske og teologiske studier i Johannes av Korsets, Teresa av Avilas, Cervantes’ og kong Juan Carlos’ hjemland.

Det var en stor opplevelse å komme tilbake til dette landet som har preget meg så dypt, og som jeg er så glad i; slik jeg er glad i andre land hvor jeg har bodd - ikke minst Norge, dette rike, blonde landet der jeg nå bor. Men det var deilig å være tilbake i Spania for en tid og treffe venner og studiekamerater som jeg ikke hadde sett siden studietiden.

Men tilbake til pavebesøket. Jeg, som ikke fikk oppleve det, har vært svært nysgjerrig på hvilket budskap han egentlig hadde til oss. Og så finner jeg for en tid siden en liten bok i St.Olav Bokhandel, som jeg virkelig har ønsket meg: “Pavens taler” under Norgesbesøket. Og den var slett ikke dyr! Denne boken må jeg bli kjent med, tenker jeg, for pavens ord er - uansett hvor de blir uttalt - ord fra ham som er klippen, Peters etterfølger, den universelle hyrde.

Blant de mange ord griper jeg fatt i noen som ble sagt i Trondheim: “. . . i denne sammenheng må dere ikke

glemme barna, de syke, de funksjonshemmede og de gamle. Alle disse både trenger og fortjener å bli vist omsorg.” Det er ord som jeg takker den hellige Far for, og som setter tanker og reaksjoner i sving i meg. Her følger noen av dem.

Har man lov til å drepe et menneske? Har man lov til å drepe et lite barn? Er det lov å kvitte seg med sin egen mor når hun er blitt en byrde? Er det lov å drepe et barn som er uhelbredelig sykt, eller når foreldrene ikke kan brødfø det? Og hva med sterkt funksjonshemmede mennesker, hårdt sinnssyke. . .?

Det er vitenskapelig bevist at straks eggcelle og sædcelle smelter sammen, har vi et spirende menneskelig liv. Og alt menneskelig liv er enestående - enten det er en liten spire, et nyfødt barn, et gammelt avfeldig menneske, en sinnssyk, en handikappet. Men vi har i vårt land en lov som sier at spirende liv kan man ta. Om noen år kan det kanskje hende at dagens abortforsvarere står uten argumenter og ikke kan for-





Sett deg ned og hvil!

Vi tvilere aner nok at det er noe viktig som foregår i alle de hellige hus som menneskene har bygd, skriver Inge Eidsvåg i artikkelen «Religiøs undring». Men vi greier ikke å tro. Slipp oss likevel innenfor! Mot oss ikke med rettroenhetskravet på kirkeetrappa!

Si heller: «Her er en benk. Sett deg ned og hvil. Vi har funnet vår vei, kanskje vil du også finne din. Tvil er begynnelsen til visdom. Dypt inne i ærligheten er vi alle tvilere.»

Fra Kirke og Kultur

Katolske bøker til Sovjet-unionen

To bøker fra Italia – på vei til Sovjet – skal hjelpe folk å holde orden på både sjel og legeme. Den ene er «Jeg tror», en enkel innføring i katolsk tros-lære, skrevet av kardinal Giacomo Boffi, erkebiskop av Bologna. Den andre er en kokebok, «Når engler står for maten», – en samling berømte matoppskrifter av den navngjetne gastronom sr. Germana Consolaro. Ifølge hennes bok skal du kunne spise godt en hel uke for kr. 170,-.

Catholic Herald

Antall ordensmedlemmer synkende  
Ifølge opplysninger fra Vatikanet er tallet på ordensmedlemmer verden over – i løpet av 25 år – gått ned med ca. 30 prosent. Bare i Italia er antallet nonner redusert med 7000 siden 1983.

Catholic Herald

## Leserbrev: HVA ER DET HAN VIL?

svare seg mot sine egne barn, som bruker foreldregenerasjonens egne argumenter om selvbestemmelse og personlig frihet mot dem selv: Kanskje kan barna med lov i hånd ta foreldrenes liv? Vi kjenner argumentene for såkalt rett til døds-hjelp: “respekt for min eller min families beslutning”, det er “en menneskerett å få bestemme over sitt eget liv”, i våre “demokratiske samfunn kommer den personlig frihet først” etc.

Mitt spørsmål til alle abortforsvarere lyder i all enkelhet: Har dere ikke bedre argumenter for deres handlinger enn den såkalte personlige frihet, selvbestemmelsesretten og livet ene og alene som et privat-anliggende hvor ingen - og slett ikke hyrden fra Roma! - skal få blande seg inn? Jeg ser en ubalanse mellom argumentene og resultatet: Et menneskeliv blir drept!

I våre demokratiske land har vi, nettopp for å beskytte menneskerettigheter og menneskeverd, avskaffet dødsstraff for grove forbrytelser - og det er ingen tvil om at dette både er verdig og rett. Vi har lov- og regelverk som skal hindre at noen tar loven i sin egen hånd og på den måten skader andres liv og helse. Men de som forsvarer abort, medvirker til at uskyldig og forsvarsløs liv går tapt - det liv som det er alt lovverks overordnede mål å beskytte. Hva slags virkelighets-sans og -tolkning er dette?

Nei, jeg fikk ikke høre paven tale da han var her i Norge. Jeg var mange hundre mil borte. Hørte du hva han sa?

Med broderlig hilsen  
pater de Lima

I St. Olav nr. 4/1990 er det et leserbrev fra en herr Petter Bruce som er småforbannet på “pater Hilarion” fordi han våger å sette fingeren på visse skjevheter i samfunnet. Jeg har ingen vanskelighet med å forstå uttrykket “den sosialistiske maktelite som dominerer mediene, og særlig NRK.” Jeg har i en årrekke gått og ergret meg over de venstrevridde i NRK. Det infame med det hele er at de prøver å gi skinn av at de er nøytrale i nyhetsformidlingen. Som oftest lykkes det for dem.

Og når de mislykkes, er de høyst fornærmet når de blir utsatt for kritikk. Likevel synes jeg det er et urimelig krav at de skal være nødt til å formidle nyheter som strider mot deres politiske overbevisning. Hvorfor ikke la dem få operere åpent og redelig i samsvar med sitt sosialistiske grunnsyn? Men for at vi skal få en rimelig mulighet til å få kjennskap til virkeligheten, bør en også i anstendighetens navn ha et høyrevridd medium. Derved får de som elsker sannheten, en mulighet til å danne seg et bilde av virkeligheten uten å måtte ty til utenlandske kilder. Om en vil benekte at NRK er dominert av sosialister, så er mye av det som blir “servert” farget av maktelitens grunnsyn.

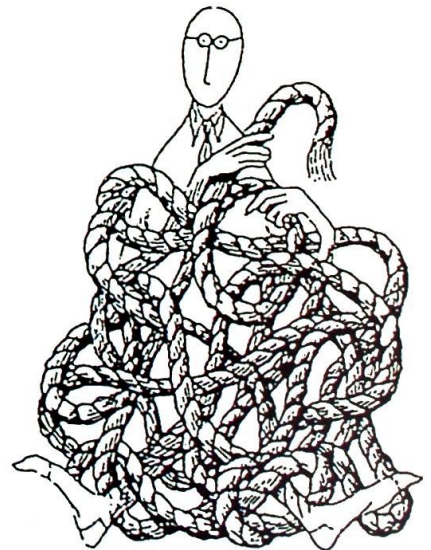
Med en smule velvilje kan det ikke være vanskelig å forstå hva “pater Hilarion” vil med sine synspunkter. At visse individer blir litt forbannet og ikke vet annen måte å parere stikkene på enn å gripe til storslegga, er beklagelig.

Jeg tror ikke det ville være fornuftig å kaste sosialistene ut av NRK og erstatte dem med høyrevridde. Det ville bare resultere

i at vektskålen tippet over til motsatt side. Tross alt er omtrent halvparten av befolkningen av mer eller mindre sosialistisk legning, og i et demokrati må de fortsatt få kunne “misjonere” på sin finurlige måte for sin “tro”. Derfor er det nødvendig at en får også et høyrevridd medium som kan gi balanse i “regnskapet”. Med adgang til å kunne se både på høyrevridde- og venstrevridde media ville en kunne danne seg et mer sannferdig bilde av det som skjer. En må ha tilgang på den fulle og hele sannhet og ikke bare deler av den.

I motsetning til herr Bruce setter jeg stor pris på den måten “pater Hilarion” får sagt noen sannhetskorn på. Det må for all del ikke bli satt munnkurv på ham. For understegnede er han som et friskt pust i en ellers lummer verden.

Med vennlig hilsen  
Norvald Bendiksen





Stoff som har dybde

*Et av de største problemene for mange barn i dag, er at de ikke har fått noe å tro på, sier forfatteren Simon Flem-Devold til Vårt Land.*

*Jeg tenker på min egen barndom, med solid kristendomsundervisning, der vi pugget salmevers og horte spennende fortellinger fra Bibelen. Dette er stoff som har dybde i seg – en dybde du ikke finner hos Thorbjørn Egner, selv om han er aldri så god!*

«Respekt for trua»

*Jeg har den største respekt for trua, sier Arthur Arntzen, alias «Oluf», til Vårt Land. Husk at læstadianerne har vært den sterkeste kultur-kilden i Nord-Norge, både på godt og ondt.*

*Jeg beundrer den kraften som er i den nord-norske trua. Og ordtaket «det blir vel alltid ei råd.» som brukes mye her nordpå, er knyttet til Gud. Han ordner vel opp, – det er det som menes.*

Gorbatsjov ba paven om hjelp

*Det franske nyhetsmagasinet Express melder at den sovjetiske veterandiplomaten Vadim Zagladin Påskeaften overrakte et brev fra Gorbatsjov til paven i en audiens som var blitt ordnet på kort varsel. Brevets hovedanliggende var å be paven personlig bidra til moderasjon fra litauisk side i konflikten med Sovjet, og minne paven om at det neppe er i Kirkens interesse om Gorbatsjov mister*

18

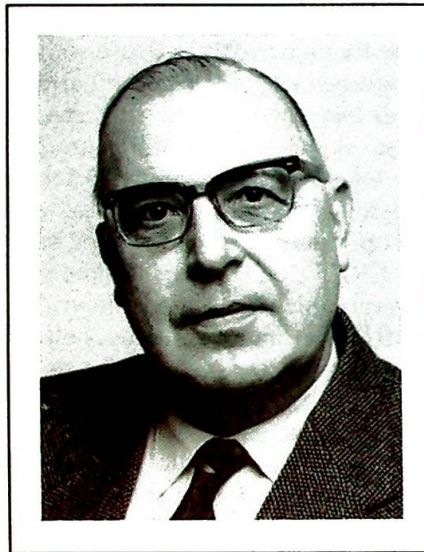
## TOLLEF BERG IN MEMORIAM

Da Tollef Berg i midten av 1960-årene begynte å frekventere St. Dominikus kirke i Oslo, ble det lagt merke til. Å bli “gjenkjent” var en skjebne den mangeårige lederen for fjernsynets nyhets- og aktualitetsavdeling har måttet dele med mange av sine kolleger. Sikkert plaget det ham i en situasjon hvor de fleste nettopp ønsker å være anonyme.

Da han i 1977 konverterte, skjedde det hos dominikanerne i Paris, i Couvent de l'Annonciation. Når selve opptagelsen var henlagt til kirkens krypt, spilte vel praktiske hensyn inn. Imidlertid er det nærliggende å tro at nettopp dette litt tilbaketruke, intime passet ham godt.

Tollef Berg tilhørte den generasjon som fikk sin ungdom merket av krigen. Sammen med en kamerat startet han en illegal avis for sin hjemby Drammen og Drammensområdet. Avisen klarte seg krigen igjennom. Selv måtte imidlertid Tollef Berg rømme til Sverige, ettersøkt av Gestapo. Ved universitetet i Uppsala fortsatte han sitt filologiske studium og ble cand.mag i 1944. Så gikk turen til London med arbeid som programsekretær ved BBCs norske avdeling. En stilling han fortsatte i også etter frigjøringen. Tilbake i Norge tok han engelsk hovedfag og var fra 1948 tilknyttet NRK. Han skulle bli en av pionerne i oppbygningen av norsk fjernsyn.

Kort sagt, vi hadde fått en trossfelle som var en av de ledende innen norsk mediaverden. Min erkjennelse av dette falt sammen med min redaktørtid i *St. Olav*. Og det gikk



Tollef Berg.  
2.12.1918 - 2.5.1970

som det måtte: Fristelsen ble for stor, jeg innbød til medarbeiderskap i vårt katolske organ. Egentlige et dårlig tilbud, ikke minst fordi tidsskriftets svakeste siden nettopp er nyhetsformidling. Det tar tid før nyhetene når oss i nord, det tar minst like lang tid før *St. Olav* vide-reformidler stoffet til sine lesere. For en helprofesjonell nyhetsformidler lite forlokkende. Men som den velviljens mann Tollef Berg var, endte forhandlingene med et kompromiss: samarbeid i kulissene. Som NRK-ansatt ønsket han ingen offisiell tilknytning til redaksjonen; den kom da han for noen år siden gikk over i pensjonistenes rekke.

Han ble en interessant og stimulerende medarbeider. Kritisk når det var på sin plass, oppmuntrende i andre sammenhenger, rolig balansert når turbulens truet. Og selvsagt konstant frustert på nyhetsfronten.

Jeg ser med glede tilbake på vårt samarbeid med *St. Olav*. Det var lærerikt og nyttig. Viktigst var likevel selve kontakten. Vi som fikk oppleve den, har mistet en god og trofast venn.

*Else-Britt Nilsen o.p.*

\* \* \*

St. Olavs nåværende redaksjon, som var så heldig å “arve” Tollef Berg som medarbeider, slutter seg helhjertet til søster Else-Britts vurdering av hans arbeid for tidsskriftet og til hennes takk for innsatsen.

Tollef etterlater seg et tomrom i vårt lille arbeidslag som vanskelig kan fylles. Han var journalist med nerve, karakter og humor, og han representerte en faglig styrke og integritet av høyt karat. Et rikt utrustet menneske som raust ga av seg selv - som gledet oss andre med sin innsikt og sitt engasjement, sin omtanke og sin varme, sin tro og sin optimisme.

Vi takker for at vi fikk ha Tollef Berg som medarbeider og venn - og lyser fred over hans minne.

*St. Olavs redaksjon*



kontrollen over den prosessen han er oppe i.

Gorbatsjov skal ha oppfordret paven til å øve innflytelse på de litauiske nasjonalistene som har mange prester i sin midte. Her kunne Gorbatsjov spille på det faktum at Litauens polske mindretall ikke har det lett om dagen. Ifølge Express svarte paven at han forstår Gorbatsjovs problemer, samtidig som han har sitt hjerte hos litauerne. KIT

#### Norgesbesøk for nyvigslet prest

Den 7. april i år ble diakon Arne Marco Kirsebom SSCC vigslert til prest i Kloster Arnstein i Vest-Tyskland. I disse dager er han i Norge for å besøke menighetene i Trondheim stift som han har nær tilknytning til. Levanger og Trondheim har allerede fått besøk, den 1. juni leser pater Arne messe i Kristiansund, den 3. juni i Ålesund og Molde. Den 10. juni feirer han messe i Maria-kirken på Stabekk, sin gamle sognekirke.

Grunnsteinen lagt, men. . .

4. mai la biskop John W. Gran ned grunnsteinen til den nye St.Paul skole i Bergen. Men det er fortsatt usikkert om bygget vil bli tatt i bruk som skole- og menighetssenter. Et veiprojekt kan stanse skoleplanene, men det forhandles om saken, bl.a. om evt. erstatningssum. Ifølge avisen Vårt Land er rektor Gjermund Høegh optimistisk og tror at "vi kommer til enighet med Vegdirektoratet".

## Utkast til "verdenskatekisme": STRYK - ELLER UTSATT PRØVE?

19

*Det utkast til katekisme for hele Kirken som Vatikanet i desember i fjor sendte til alle verdens biskoper til høring, er ute i hardt vær. Ankepunktene mot det 392 sideres dokumentet er mange og spenner fra "for kort svarfrist", nærmere bestemt slutten av mai i år, til ganske massive prinsipielle innsigelser. Også våre nordiske biskoper har kritiske anmerkninger.*

En første innvending fra flere hold er: Hvorfor er utkastet hemmeligstemplet? Hva Kirken tror, er ingen hemmelighet! Så har da også eksemplarer av skrivet kommet andre i hende enn biskopene - bl.a. har den katolske nyhetstjeneste i USA offentliggjort deler av teksten, og de amerikanske jesuitter brukte nylig størstedelen av sitt uketidskrift *America* til kritiske kommentarer til katekismen.

#### Forhistorie og form

Før vi tar for oss kritikken, litt om utkastets forhistorie og form. Bispesynoden i 1985 munnet bl.a. ut i ønsket om utarbeidelse av en katekisme som skulle omfatte "hele den katolske lære, både tros- og morallæren". I en kommentar til det utkast som nå forligger, skriver biskop Raymond A. Lucker av New Ulm, Minnesota., bl.a. at i århundrer har biskoper forfattet katekismer, og at deres innsats i hvert fall har gjort én ting klinkende klart: "Det vil aldri foreligge en definitiv, en endelig katekisme. Selv om de sentrale læresetninger ikke forandres, så forandres måten de

uttrykkes på. Katekese er derfor et sentralt anliggende for biskopene, for det å gi troen videre, er selve hjertet i Kirkens oppdrag."

Biskop Lucker minner om at det latinske ordet *catechismus* og det greske *catechesis* opprinnelig betød det samme, nemlig hele fyllden av Kirkens lære og praksis. Etterhvert kom katekisme til å bety bok om troen, mens ordet katekese ble brukt om undervisningen om troen. Og i kjølvannet av Martin Luthers lille katekisme, som gjennom boktrykkerkunsten ble tilgjengelig for massene og en tidlig bestselger, fulgte katolske håndbøker skåret etter samme lest: spørsmål og svar som gir klare og konsise uttrykk for katolsk tro.

Utkastet er inndelt i fire hoveddeler. Første del heter "Bevitnet tro" og tar for seg Kirkens dogmer ut fra messens trosbekjennelse. I annen del omtales sakramentene, mens tredje del, "Levende tro", behandler Kirkens morallære. Siste del gjennomgår Herrens bønn. Hvert kapittel avsluttes med en sammenfatning av lærestoffet. Katekismen er, ifølge Vatikanet, ment å være et "refe-

ransepunkt" ved utarbeidelsen av "lokale" katekismer.

#### Skoleeksempel på utelatelser

"Sensasjonelle nyheter finner man ikke i den nye katekismen," noterer det sveitsiske katolske nyhetsbyrået KIPA. "Nytt er likevel en oversikt over 'moderne synder' som truer samfunnet, f. eks. miljøforurensning, risiko-industri, genetisk manipulasjon, gisseltagning, terrorisme, alkoholmisbruk, smugling etc." Likevel er dokumentet et "skoleeksempel i utelatelens kunst", skriver William C. Spohn S.J., etikkprofessor ved jesuittenes teologiske seminar i Berkeley, i det nevnte nr. av *America*. "Innen moralteologien har det siden pave Pius XII's tid funnet sted en tredelt utvikling innen moralteologien som ingen ærlig vurdering av Kirken i dag kan ignorere. Den representerer en grunnleggende forandring av katolsk samvittighet, og ikke en teologisk tankeflukt som 'forvirrer de troende'. Det dreier seg om en overgang fra lov til ansvar, fra den enkelte moralske handling til den som handler, og fra først og fremst å søke fullkommenheten til det å tjene sin neste."

Den uforanderlige guddommelige lov dominerer i denne katekismen som den gjorde det i moralteologien etter Tridentinerkonsilet, hevder Spohn og siterer fra paragraf 3050 i utkastet: "Menneskelige handlinger er aldri moralsk nøytrale. Overensstemmelse med de 'objektive moralske lover' plasserer dem i kategorien god; ikke-overensstemmelse i kategorien ond." Men denne fiksering på loven har ikke dek-



## Gi rom for klageropene

– I et møte med katastrofene er det Kirkens oppgave å gi rom for klageropene. Vi skal sette ord på ropene, ikke forsøke å trøste eller gi forklaring. Vi skal skrike med. Det sier storbyprest i Storsalen (Indremisjonsselskapet) Paul Erik Wirgenes som i flere år har tilhørt katastrofeteamet som kalles ut ved større ulykker.

– Kirken er stedet for savn og sorg, det sitter sterkt i folket. I livets grensesi-

tuasjoner er Kirken nær å søke til for å gråte og finne trøst og ro. Det er en av grunnene til at Kirken har fått innpass i det tverrfaglige samarbeidet som trer i kraft ved større ulykker, sier Wirgenes. Han mener kirken tradisjonelt har vært for rask til å forsøke å forklare ulykker: – Min viktigste oppgave er å være nær hos de pårørende, lide sammen med dem. Det nytter ikke å forsøke å forklare og trøste der og da.

FOR FATTIG OG RIK

Provinsadministrasjonen for St. Josephsøstrenes Norske Ordensprovins har flyttet fra Ullernchausseen 52 til:

**BRANNVAKTVEIEN 5**  
**0492 OSLO 4**  
**Tlf.: (02) 71 36 01**  
**Telefax: (02) 71 12 70**

ning i det nye testamentet, mener Spohn: "Selv om lover, regler og prinsipper spiller en rolle i bibelsk etikk, må man øve vold mot teksten for å få kristenlivet til å bli en blott og bar øvelse i plikt og lydighet. . . Loven står ikke over kjærligheten innen det guddommelige virke." Han minner også om det historisk betingende ved mange tidligere læreuttalelser, og at også Kirken "senere hen kom til andre resultater", f. eks. i spørsmålet om slavehold, religionsfrihet, kvinnesyn etc. Spohn har også et ord til den som måtte synes at debatten om hva som er moralsk forsvarlig handling, kun er et akademisk anliggende: "Det som står på spill, er den rette pastorale omsorg Kirken skal kunne gi. Gir moralske regler tilstrekkelig dekning for alle relevante tilfeller?"

"Vi må ikke tro at katekese ganske enkelt består i å formidle informasjon, eller gi videre slikt som allerede er blitt åpenbart," skriver biskop Lucker. "Det er nyttig at trosbekjennelsen, sakramentene, budene og Fader Vår fremheves som sentrale deler av vår tro. Det er egnet til å understreke enheten. Men - faren er at vi lett blander sammen begrepene enhet og ensartethet. Det å være én, hellig, katolsk og apostolisk kirke verden over - forenet i troen med paven - utelukker ikke at det innenfor denne enhet må være rom for kulturelt betingede uttrykk for troen, og for det å anvende troen på ulike menneskelige omstendigheter. Utkastet yter ikke full rettferdighet til den rolle kulturen spiller når det gjelder å uttrykke troen. Man har ikke i tilstrekkelig grad innsett at enheten

kan oppnås - og faktisk berikes - ved mangfold i uttryksmåten. . . Hvis dette skal være et kompendium av sannheter, av det Kirken erklærer som troens læresetninger, da trenger vi et meget enklere dokument. Hvis det inneholder teologiske standpunkter som er åpne for forandring - slik dette utkastet gjør - da må det også inkludere annen legitim teologisk tale."

Det bastante og noe unyanserte ved utkastet er en hovedinnvending fra *USAs biskoper*. I uttalelsen fra den ad hoc-komité som har behandlet saken, heter det at utkastet inneholder "en grei og forståelig presentasjon av katolsk lære", og at det er "kjærkomment at det så flittig bruker Det 2. Vatikankonsils dokumenter", men "man savner en viss presisering i fremstillingen av troens enkelte deler. Teksten presenterer læresetninger som ikke er fullt ut sikre, og som er heller perifere i forhold til selve troen . . . på samme nivå som de sentrale og sikkert definerte sannheter". Komitéen mener også at utkastet "trenger en mer positiv ånd. . . teksten burde både informere og inspirere. Som den nå er, smaker den for sterkt av oppslagsverk. . . Og den synes å tildele legfolk en passiv, mottagende rolle, i stedet for troende som ikke bare kan tyde tidens tegn, men som også kan være aktivt med i å re-evangelisere samfunnet".

### Stryk eller utsatt prøve?

I en pressemelding skriver *de tyske biskoper* at katekisme-utkastet stort sett er "en presis og fullstendig, syntetisk og organisk fremstilling av katolsk tros- og morallære".

Men "det er likevel tydelig at de tyske biskoper er alt annet enn fornøyd med teksten," skriver *Herder Korrespondenz*. Ifølge biskop *Karl Lehmann*, bispekonferansens formann, er det nettopp den moralteologiske del man er utilfreds med - samtidig er det ikke helt klart hvem den foreliggende tekst egentlig henvender seg til. De tyske biskoper mener de sakkyndige trenger mer tid og ber Roma forlenge svarfristen.

Den nordiske bispekonferanse behandlet Vatikanets utkast på et møte i slutten av april. "Reaksjonene er delte, men vi er faktisk meget kritiske," sier biskop *Gerhard Schweszer* til St.Olav. "Det var stemmer som talte for å forkaste hele dokumentet, men vi valgte til slutt likevel ikke en så radikal løsning. Vi sender det tilbake med en del anmerkninger - positive, sådanne, i den forstand at de kan bidra til å bedre den foreliggende tekst. Og vi håper selvsagt at de blir tatt ad notam."

En siste kommentar - fra den amerikanske jesuitten *William J. O'Malley*. Han underviser i teologi og engelsk og har ved flere anledninger skrevet både lidenskapelig og lettfattelig, provoserende og særdeles innsiktsfullt om katekese i vår tid: "Utkastet undervurderer det enkelte menneskes personlige og direkte erfaring av det guddommelige. Og det overser fullstendig de hovedhindringer enhver kateket står overfor i dag - forøvrig de samme som apostlene i sin tid stod overfor: materialismen og skepsisen. Katekismen er ikke skrevet som et svar på behov og mottage-



## Bruk elektronikken!

I sitt skriv «det kristne budskap i informasjons-tidsalder» i forbindelse med «den 24. verdensdag for de sosiale kommunikasjonsmidler» den 27. mai oppfordrer paven til bønn om «klokskap i bruken av de muligheter datatidsalderen gir». Paven understreker bl.a. at det er særdeles viktig at også Kirken benytter de nye elektroniske hjelpemidler slik at den kan spre nyheter, informasjon og kommentarer så raskt som mulig.

L'OSSERVATORE ROMANO



Vår kjære

SØSTER LUCIA KERK

døde i Oslo den 30.04.90

i en alder av 84 år

og etter 57 års klosterliv.

Vi anbefaler vår avdøde medsøster til de troendes forbønn.

ST. JOSEPHSØSTRENE

Englene føre deg til Paradiset.  
Martyrene komme deg imøte  
og lede deg inn i  
den hellige by, Jerusalem.  
Englenes kor ta deg imot  
— til den evige hvile  
sammen med den fattige Lasarus.

21

lighet hos potensielle 'konvertitter' - nærmere bestemt størsteparten av våre døpte unge! - men for dem som allerede er overbevist og engasjert. Og det er synd, for det var slikt et drabelig løft, og adskillige kostnader og gode intensjoner ligger bak. Men jeg finner ikke at utkastet er til nytte for dem det i siste instans skal tjene, det er snare et hinder." UKJ

### Den nordiske valfart til Lourdes

24. juli til 31. juli 1990, 8 dages flyreise med full pension.

Pris på hotel ..... kr. 5.000,-

Særpris for syge og handicappede på «Accueil» ..... kr. 4.600,-

Geistlig leder: Biskop Hans L. Martensen.

Læge, sygeplejersker, samaritter medfølger:

Program og tilmeldelser innen 1. juni.

#### Valfartskomiteen

Barsehøj 25, 2900 Hellerup, Danmark  
Telefon 31 65 63 41

### Norsk Sosialetisk Forum stiftet

Norsk Sosialetisk Forum (NSEF), som samler representanter fra et bredt spekter av norsk kristenhet, ble nylig opprettet. Forumet har to faste katolske representanter: pater Per Bjørn Halvorsen o.p., som skal lede NSEF, og Kari-Mette Eidem, kirkelig assistent og leder for Kommissjonen for rettferdighet og fred i Oslo Katolske Bispedømme.

Ved innstiftelsen sa rektor Inge Lønning bl.a. at "respekt, omsorg og ansvar" er sentrale bestanddeler når det gjelder å bygge "et menneskeverdig samfunn". Han pekte også på klare tegn på moralsk defisitt i dagens Norge. Det ble ellers understreket at NSEF ikke først og fremst bør virke som "en løftet pekefinger overfor samfunnet". Vel så viktig er det å spørre: I hvilke sosialetiske spørsmål har Kirken hatt en lav profil, og hvor har den "overprofilert seg"? Forumet ønsker å bidra til å fremme riktige moralske holdninger i samfunnet generelt, "skape næring for de holdninger som skaper lovgivningen".

### Fra "partnere" til "ett i Kristus"

Utkast nr. to til amerikansk hyrdebrev om kvinnene i kirken ble nylig offentliggjort. Teksten, som bygger på vidstrakte høringer blant leg og lærd, vil bli lagt frem til godkjennelse før jul. Utkastet anbefaler at "spørsmålet om kvinners adgang til diakonvigsel blir gjenstand for grundig undersøkelse", og at man "studerer kriteriene for å åpne de lavere vigsler til lektor og akolytt for kvinner". Det støtter Kirkens offisielle syn at "den ikke ser seg bemyndiget til å gi kvinner adgang til prestevigsel".

Utkastet stiller seg klart på kvinners side når det gjelder å bekjempe undertrykkelse, økonomisk ulikheter, rasisme, seksisme, pornografi og misbruk og nedverdiggelse av kvinner generelt. Og det sier klart fra at prestekandidater som har vanskeligheter med å behandle kvinner som likeverdige og likeberettigede, ikke skal prestevies. Videre ber det om at hvert bispedømme oppretter en "kvinnekommissjon" samt "utarbeider en pastoral plan for arbeidet med de spørsmål utkastet tar opp".

St.Olav har notert i hvert fall tre forandringer i forhold til den første teksten: overskriften taler ikke lenger om "partnere i frøelseverket", men "enhet i Kristus"; det er kortet ned på sitatene fra kvinnene selv (det er dog første gang legkvinner siteres direkte i et hyrdebrev), men til gjengjeld går man mer i detalj med begrunnelsen for å nekte kvinner prestevigsel.

### SEKRETÆR TIL PASTORALRÅDET

Arbeidsutvalget i det nylig opprettede Pastoralrådet i Oslo Katolske Bispedømme skal ansette deltidsansatt sekretær.

Følgende oppgaver vil være aktuelle i samarbeide med arbeidsutvalget og Pastoralrådets leder:

1. Forberede og følge opp saker for rådet og arbeidsutvalget.
2. Forberede møter og dagsorden.
3. Være til stede og referere fra rådets og arbeidsutvalgets møter, samt de halvårige vår- og høstmøtene på Mariaholm (vesentlig kvelds- og helgemøter).
4. Utføre det praktiske for- og etterarbeide og delta i det praktiske arbeide på alle møter.
5. Utføre vanlig kontorarbeide for arbeidsutvalget: Korrespondanse, postjournal, arkiv, etc.
6. Utføre kontorarbeide for arbeidsutvalgets underutvalg der dette trenges.
7. Føre regnskap for Pastoralrådet.

Kontorplass vil være i Akersveien 5. Lønn etter avtale.

Forespørsler kan rettes til Pastoralrådets leder på telefon (034) 21 390 (dagtid) (034) 84 641 (etter kl. 18.00).

Skriftlig ansøking sendes: **KNUT EGGEN**, Postboks 65, 3251 Larvik.



**GUSTAV BØHM & SØN A/S****Bakeri og Konditori**Drammen  
Tlf (03) 83 42 80**MALERMESTER**  
utfører allslags maler- og tapetserarbeider**GEORG FOERSTER**

Tlf.: 15 54 26/15 56 06

**TRENGER  
DU TRYKKSAKER?****Kontakt****SATS + PASTE A/S**Prof. Birkelandsv. 24 c, 1081 Oslo 10  
Tlf.: (02) 30 04 16 - 30 84 53

## 22 Liturgisk kalender

**JUNI**

1. Justinius, martyr, Ap.gj. 25, 13-21.  
Joh. 21, 15-19.
2. Marcellinus og Petrus, martyrer.  
Ap.gj. 28, 16-20, 30-31.  
Joh. 21, 20-25.
3. *Pinsesøndag*  
Ap.gj. 2, 1-11.  
1. Kor. 12, 3-7. 12-13.  
Joh. 20, 19-23.  
(Norske Tidebønner Uke 1).
4. Ferial.  
2. Pet. 1, 2-7. Mk. 12, 1-12.
5. Bonifatius, biskop og martyr.  
2. Pet. 3, 12-15.  
Mk. 12, 18-27.
6. Ferial el. Nobert, biskop.  
2. Tim. 1, 1-3. 6-12.  
Mk. 12, 28-34.
7. Ferial. 2. Tim. 2, 8-15.  
Mk. 12, 28-34.
8. Ferial. 2. Tim. 3, 10-17.  
Mk. 12, 35-37.
9. Efrem, diakon og kirkelærer.  
el. Jomfru Marias lørdagsmesse.  
2. Tim. 4, 1-8.  
Mk. 12, 38-44.
10. *10. søndag i kirkeåret.*  
Festen for den Hellige Treenighet.  
(Norsk Tidebønner Uke 2)  
2. Mos. 34, 4-6. 8-9.
2. Kor. 13, 11-13.  
Joh. 3, 16-18.
11. Barnabas apostel.  
Ap.gj. 11, 21-26; 13, 1-3.  
Mt. 10, 7-13.
12. Ferial. 1. Kong. 17, 7-16.  
Mt. 5, 13-16.
13. Antonius av Padua, prest og kirkelærer.  
1. Kong. 18, 20-39.  
Mt. 5, 17-19.
14. Ferial. 1. Kong. 18, 41-46.  
Mt. 5, 20-26.
16. Jomfru Marias lørdagsmesse  
1. Kong. 19, 29-31.  
Mt. 5, 33-37.
17. *11. søndag i kirkeåret.*  
Kristi Legems og Blods Fest.  
5. Mos. 8, 2-3. 14-16.  
1. Kor. 10, 16-17.  
Joh. 6, 51-58.  
(Norske Tidebønner Uke 3)
18. Ferial. 1. Kong. 21, 1-16.  
Mt. 5, 38-42.
19. Ferial el. Romuald, abbed.  
1. Kong. 21, 17-29.  
Mt. 5, 43-48.
20. Ferial. 2. Kong. 2, 1.6-14.  
Mt. 6, 1-6. 16-18.
21. Ferial el. Aloysius Gonzaga,  
ordensmann. Sir. 48, 1-14.  
Mt. 6, 7-15.
22. Festen for Jesu Hellige Hjerter.  
5. Mos. 7, 6-11.  
1. Joh. 4, 7-16.  
Mt. 11, 25-30.
23. Marias rene Hjerter.  
Jes. 61, 9-11. Lk. 2, 41-51.
24. *12. søndag i kirkeåret og Johannes Doperens fødsel.*  
Jes. 49, 1-6.  
Ap.gj. 13, 22-26.  
Lk. 1, 57-66. 80.  
(Norske Tidebønner Uke 4)
25. Ferial. 2. Kong. 17, 5-8. 13-15.  
Mt. 7, 1-5.
26. Ferial. 2. Kong. 19, 9-11. 14-21.  
Mt. 7, 6. 12-14.
27. Ferial el. Cyrillus av Alexandria biskop og kirkelærer.  
2. Kong. 22, 8-13. 23, 1-3.  
Mt. 7, 15-20.
28. Ferial el. Ireneus, biskop og martyr.  
2. Kong. 24, 8-17.  
Mt. 7, 21-29.
29. Petrus og Paulus, apostler.  
Ap.gj. 12, 1-11.  
2. Tim. 4, 6-8. 17-18.  
Mt. 16, 13-19.
30. Romerkirkens første hellige martyr.  
Klag. 2, 2.10-14.  
Mt. 8, 5,17.

## Vatikanradioen informerer

Pater Lars Rooth S. J. melder at Vatikanradioens skandinaviske avdeling har gjort visse forandringer:

1. Vi har byttet ut frekvensen 6.195 på 49 m:s-båndet med 17.870 på 16 meters-båndet, i hvert fall i den lyse årstiden.
2. På grunn av «endrede omstendigheter» sendes det nå vanligvis program

på dansk og ikke på norsk på mandager - vi forsøker dog å ha norske innslag i forbindelse med sendingene på svensk.

På første torsdag i måneden er følgelig dansk erstattet med svensk. En grunn til ombyggingen er at vi har begynt å få mer post fra Danmark. Dessuten har de bare hatt sporadiske programmer i flere år. Vi tar gjerne imot alle skandinaviske besøkende.

BEGRAVELSESBYRÅER



**T.S. JACOBSEN-  
GRUPPEN  
ULLEVÅLSVEIEN 1**

TELEFON • (02) 20 79 05  
20 62 02-11 15 61  
Telefax 20 70 04



Neste nummer utgis 22. juni. Signerte artikler står for forfatterens egen regning.

Ansvarshavende redaktør: Unni Klepper Joynt

Faste medarbeidere:

Mette André sen o.p.

Hanne Berentzen

Liv Greni

Albert Raulin o.p.

Gunnel Vallquist

ISSN 0802-6726

Akersveien 14, 0177 Oslo 1

Redaksjon: Tlf. (02) 20 72 48

Ekspedisjon: Tlf. (02) 20 72 26

Årsabonnement (Norge): kr. 195, –

Øvrige europeiske land: kr. 220, –

Andre verdensdeler: kr. 230, –

Annonser 19 dager før utgivelsesdagen.

Bankgiro 6022.20.13073. Postgiro 2 04 64 80

23

**St.  
OLAV**

**BOKHANDEL**

Akersveien 14, 0177 Oslo 1  
Telefon: (02) 20 72 48

I den nye serien fra Cappelen; Capricorn er det kommet nye opplag av tidligere utgivelser;

D. Hammerskjöld: **Veimerker**.  
Oversatt av Karin Bang og  
Aasmund Brynildsen, ib. kr. 148, –.

K.A. Pollestad: **Skål for Norge og Lofottorsk på nonnebord**, 2 bøker i ett bind, ib. og bare kr. 148, –.

Fra Solums Smale Serie; Karl Jaspers: **Nietsche og kristendommen**, ib. kr. 168, –.

Fra Cappelen; L. Holm-Olsen: **Med fjærpenn og pergament**.  
Vår skriftkultur i middelalderen, ib. kr. 168, –.

I serien Past Masters har vi, alle hf. **Augustin**, kr. 93, – **Aquinas**, kr. 78, –, **T. More**, kr. 93, –, **Newman**, kr. 93, –, **Pascal**, kr. 93, –.

Vi har sikret oss resteopplaget av **Pascals Tanker** i oversettelse av P. Lutz, ib. kr. 79, –

St. Olav Forlags siste utgivelse: **Gud og de fattige** selges hos oss, kr. 25, –.

**VI SENDER OVER HELE LANDET**

**ÅPNINGSTIDER:**

Mand. – fred.  
9.30 – 16.30

Torsd. 9.30 – 17.30

Lørd. 9.30 – 13.30

**St.  
OLAV**

**BOKHANDEL**

Akersveien 14, 0177 Oslo 1  
Telefon: (02) 20 72 48

### En ny medarbeider ønskes

som kan ekspedere, holde orden i butikken og hjelpe oss med alle praktiske ting.

Du må være interessert i bøker og musikk, vi får mange spørsmål om den katolske kirke, så det er naturlig at du er katolikk og religiøst interessert. Men alt kan læres bare interessen er tilstede.

Lønnsmessig kan vi ennå ikke konkurrere med de store innen bransjen, men vi har et hyggelig miljø, gode kolleger og bare hyggelige kunder. Dessuten er vi iferd med å trekke opp et utviklingsprogram for bokhandelen som har interessante perspektiver.

Vi tar i første omgang sikte på fire dager i uken, men tiden kan diskuteres. Gjerne et modent menneske som har vært hjemme noen år.

Hvis dette høres interessant ut, kontakt oss enten pr. brev eller telefon for en uforpliktende samtale.

Spør etter **Sidsel Meyer Aasrud**.

## CARITAS | NORGE

### DEN KATOLSKE KIRKES HJELPEORGANISASJON

Fagerborggaten 17, 0360 Oslo 3

Gavekonti:

Postgiro: 5 00 40 64 – Bank: 8998.09.08136



A / S NORSKE SHELL

Leverandør av oljeprodukter til de fleste katolske institusjoner.

BESTILLING (02) 66 59 00 – SERVICE (02) 66 58 60 – 66 58 61



## Blikk på tiden



### Byråkrati og sunn fornuft

Den sunne fornuft blir stadig oftere krenket i vårt velferdssamfunn. Med 'sunn fornuft' mener jeg her ikke noe mer filosofisk enn det den jevne mann og kvinne anser som rett og rimelig. I demokratiets ungdom var det nettopp folkets sans for rettferdighet og rimelighet som lå til grunn for de beslutninger som ble fattet og de samfunnsordninger som ble innstiftet.

Nå er samfunnet blitt så innviklet at selv politikerne har mistet oversikten, og da blir det stadig større spillerom for de parasitter som truer med å ta overhånd i alle samfunn og styreformer: byråkratene. De formerer seg her til lands i tre etasjer: kommunen, fylket og staten, og gjennom mektige interesseorganisasjoner og snirklete beslutningsprosesser strekker deres lange og søvndyssende korridorer seg helt inn i næringslivet og privatlivets fred.

Da jeg gikk på folkeskolen, var skoleinspektøren den øverste leder av skolen i kommunen. Han hadde halv lærerpost ved siden av, og underviste oss i engelsk. Idag er barnetallet gått ned, men skoleinspektøren er blitt skolesjef på heltid, med en hel stab under seg. Man skulle i det minste kunne vente at en slik oppsvulmet administrasjon ville gi en bedre skole! Faktum er at kunnskapsnivået er falt dramatisk i alle sentrale fag. Norsk skole nærmer seg europeisk jumboplass.

Folk flest har hele tiden skjont at det bar galt av sted, for folk flest er i besittelse av den sunne fornuft som byråkratene tilsynelatende mangler. Hvem spurte hva folk flest mente da barna ikke lenger skulle få karakterer? Nå er skolen blitt til de grader karakterløs at lærerne ikke engang vil feire nasjonaldagen uten ekstra betaling.

Hvor oppstår ideene til alle de meningsløse reformene vi har vært vidne til i de senere år? Selv om begrepene 'ideer' og 'byråkrater' vanskelig lar seg forene, tror jeg det må gjøres et unntak for de vanvittige ideer. Det er vel bare byråkratene som lever fjernt nok fra det pulserende liv til at de kan ha tid og anledning til å bekjempe hunkjønnsformene i sproget, eller innføre dette forkvalede begrepet 'kjønnskvoteering', som vi ville ledd oss skakke av bare for få år siden.

Det er ikke mulig å ramse opp alle de påfunn fra de senere år som neppe har gjort livet lettere for noen, men bare hatt ett eneste resultat: Det er blitt behov for enda flere byråkrater. Stadig flere passer nå på at alle forskrifter følges, at innsatsviljen holdes i sjakk, og at alle frie initiativer drepes i fødselen. Det er for eksempel langt bedre i dagens Norge at folk dør i sykehuskøen, enn at de ordner seg med privat behandling. Alternative løsninger er nemlig livstruende for byråkratiet; de avslører urimelighetene og vanskeliggjør kontrollen. Byråkratene er av vesen og instinkt totalitære. De er hva Jens Bjørneboe kalte formyndermennesker.

I disse dager er de i ferd med å få presset gjennom en reform som kan få skjebnesvangre konsekvenser for mange mennesker. Da jeg første gang hørte om HVPU, trodde jeg det dreide seg om et nytt virus. Så var

det i stedet en ny absurditet fra byråkratiet, som de nå prøver å få politikerne med på: Alle hjem for psykisk utviklingshemmede skal nedlegges, og beboerne tvangsflyttes til sine "hjemmekommuner". I øyeblikket er dette i samsvar med den rådende ideologi blant byråkrater. I 60-årene sentraliserte de skolene, i 80-årene kom "nærmiljøet" på mote, og nå skal også de psykisk utviklingshemmede tvinges inn i et "nærmiljø" mange av dem ikke har noe forhold til.

Vet byråkratene at de fleste psykisk utviklingshemmede kan snakke? Var det ikke en idé å spørre dem enkeltvis om de vil flytte, eller om de vil bli der hvor de er, og hvor mange av dem lever et lykkelig liv? I utgangspunktet var det sannsynligvis galt å sende dem til store institusjoner, men det kan da umulig være forsvarlig å snu opp ned på hele deres tilværelse hver gang byråkratene får nye ideer! Det finnes bare én menneskelig løsning på problemet: Loven må vike for livet. I praksis betyr det at institusjonen må avvikles så langsomt at ingen tvinges til å forlate dem. For mange psykisk utviklingshemmede er det institusjonen som er det trygge og egentlige nærmiljø. Derfor må de beskyttes mot å bli kasteballer for byråkraternes stadig skiftende meninger om hva som er best for dem. De er fullverdige mennesker, og i likhet med mennesker flest har de også selv en mening om hva som er deres eget beste. Det samme har deres pårørende. Det er bare å spørre dem! Men noe så enkelt og menneskelig lar seg ikke gjennomføre av et byråkrati som har gått seg vill i sine egne korridorer, og kommet milevis bort fra den sunne fornuft. Nå bør politikerne kjenne sin besøkelses tid! Nå trenger også vi glasnost og perestrojka!  
Pater Hilarion